

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) in bezit van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

HOUD: Erratum. — De Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie. — Onze Tentoonstelling: „Het Koloniale Boek”. — Rapport van de Commissie, ingesteld door het Comité voor Ind. Lezingen en Leergangen. — Inlandsche vergiften in Ned.-Indië, door Dr. D. H. Arends. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: Uit de Europ. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Ingezonden. — Mededeelingen: I. Van het Dagel. Bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Inform.-Bureau. — Mutatiestaat van 31 Juli tot 8 Augustus.

Erratum.

In den titel: De bestuursorganisatie op Java en Soera, enz. (zie K. W. 1-8-'29, bl. 364) is het woord „Mullemeister” uitgevallen dat achter „de bestuursorganisatie” had behooren te volgen.

Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie.

Ons Informatie-bureau is verkrijgbaar de juist vertaalde en verbeterde uitgave van dit boekje, dat een overzicht geeft van den werkring en de vooruitzichten, benevens van de inrichtingen tot opleiding voor de Suiker-Industrie. De bewerking geschiedde door de H.H. G. J. van der Mandere, Secretaris van den Bond Eigenaren van N.-L. Suikerondernemingen, en A. J. Kuil, Oud-gedelegeerde van de Mij. tot Exploitatie der Suikerondernemingen Sentanen-Lor, Brangkal Dinoyo.

HET HOOFDBESTUUR.

Onze Tentoonstelling: „Het Koloniale Boek”.

Bij de verschijning van dit nummer van ons Weekblad zal de tentoonstelling in het Gemeentelijk Museum nog maar enkele dagen geopend zijn. Het sluit den 10en dezer. Het zou „mosterd na den berg” zijn, thans, vlak vóór de sluiting, nog eens te wijden over haren aard en beteekenis, of in het algemeen, degenen die haar nog niet bezichtigd hebben, tot een bezoek aan te sporen. Belangstellen zijn ingewijden en voor hen die er bewustverschillig tegenover staan zou het geen nut hebben. Eéne opwekking of v'e leveren ten hunnen aanzien hetzelfde resultaat, d.w.z. nihil. Toch kan het zijn dat er zich onder de leden van Oost en West personen bevinden — en ook anderen — die door onwetendheid of andere denkbare redenen niet in de gelegenheid waren de tentoonstelling te bezoeken, maar dit alsnog gaarne zouden doen. Welnu, of het nu kort dag, is die gelegenheid voor hen nog geopend; zij zullen zich hun gang naar de Laan v. Noordervoort niet beklagen, integendeel, zij zullen gebracht bezoek, instemmen met bevoegde beambten, die hunne voldoening te kennen gaven en hegeen zij op de tentoonstelling „Het Koloniale Boek” gezien hebben.

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is: **EIGEN HAARD**

Rapport

van de Commissie, ingesteld door het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen, om na te gaan, op welke wijze het programma van de scholen voor Middelbaar en Gymnasiaal onderwijs en van de Kweekscholen tot opleiding van onderwijzers meer dan tot heden rekening zouden kunnen houden met de beteekenis van de overzeesche gewesten van het Rijk.

Het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen heeft in 1919 een Rapport doen samenstellen, inzake het onderwijs in de kennis van de Nederlandsche koloniën op gymnasia, middelbare scholen en inrichtingen tot opleiding van onderwijzers hier te lande.

In zijne vergadering van 28 Mei 1927 besloot het Comité eene Commissie in te stellen, welke tot taak zou hebben, in aanvulling van bovenbedoeld rapport, te overwegen, op welke wijze het programma van deze scholen meer rekening zou kunnen houden met de beteekenis van de overzeesche gewesten van het Rijk.

Op uitnodiging van het Comité namen in deze Commissie zitting: als lid en voorzitter de heer G. Bolkestein, Inspecteur van het Middelbaar Onderwijs; als leden de heeren Dr. J. van Hinte, Dr. G. J. Nieuwenhuis, W. E. Noordman en R. Schuiling; als lid en secretaris Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., secretaris van het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen; en wezen het Genootschap van Leeraren aan Nederlandsche Gymnasia en de Algemeene Vereeniging van Leeraren bij het Middelbaar Onderwijs resp. mej. Dr. A. J. Portengen en den heer K. Braak als lid van de Commissie aan. Het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap verklaarde zich bereid, in dezen met het Comité samen te werken; het liet zich in de Commissie vertegenwoordigen door Dh. C. L. v. Balen.

De Commissie vergaderde zes malen, te weten op 12 November 1927, 18 Februari, 16 April, 29 Mei, 6 Juli 1928 en 2 Februari 1929.

Het resultaat van de besprekingen der Commissie is het volgende:

Het toenemend inzicht van de bijzondere en groote beteekenis van de Overzeesche Gewesten voor Staat en Volk van Nederland komt bij het onderwijs nog niet tot uiting. Het is verheugend, dat op vergrooing van de belangstelling voor Oost- en West-Indië bij het onderwijs van verschillende zijden wordt aangedrongen. Een voorbeeld hiervan gaf de afdeling Nijmegen van de Vereeniging Oost en West, in haar adres aan het Hoofdbestuur van 20 Januari 1927, welk adres mede van invloed is geweest op het tot stand komen van de Commissie, die dit rapport samenstelde.

Daarnaast valt het gelukkig verschijnsel te constateeren van de erkenning, dat het aardrijkskundig onderwijs in het algemeen bij het onderwijs een grootere plaats dan tot heden moet bekleeden. Dit wordt uiteengezet in de memoriën van toelichting bij de adressen, die het Aardrijkskundig Genootschap te Amsterdam en de Geografische Kring aan den Minister van Onderwijs verzonden. (Deze stukken, bereids gepubliceerd, waren als bijlagen bij het Rapport gevoegd. — Red.-Cie.)

Uitvoering van de opdracht, die de Commissie ontving, was dan ook niet mogelijk, zonder het gehele onderwijs in de aardrijkskunde in het onderzoek te betrekken.

Echter komen Oost- en West-Indië niet alleen bij het onderwijs in de aardrijkskunde ter sprake; ook bij dat in de geschiedenis en in de staatsinrichting behoort met de groote beteekenis der Nederlandsche overzeesche gewesten rekening te worden gehouden.

De eerste vraag was daarom: Is het niet beter, één nieuw vak te vormen: „Kennis der Koloniën”¹⁾, zooals dit aan sommige scholen voorkomt?

¹⁾ Hierbij wordt nu nog afgezien van het feit, dat de term „Koloniën” niet meer bruikbaar is.

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN
Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de **AMSTERDAMSCH BEURS**. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513

Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15 — Den Haag —

Groote sorteering **HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING**

Spec. Afdeling v. **KLEEDING NAAR MAAT**

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

Bad- en Zweminrichting DE REGENTES
Weimarstraat 63 - Tel. 32739 - Den Haag
In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

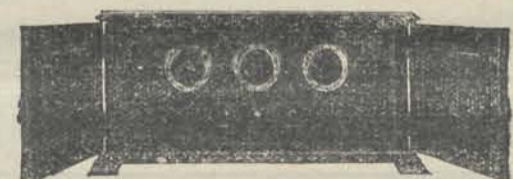

MODERNE INRICHTING, VOLDOEND AAN DE HOOGSTE EISCHEN VAN HYGIENE EN COMFORT

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden
Stoom- en heete Luchtbaden
ZEEZOUT- DENNEN- KOOLZUUR- e.a. BADEN

— Waterbehandeling —

GECOPHONE

RADIO-TOESTELLEN en LUIDSPREKERS
The General Electric Co., Ltd.
L. COPES v. CATTENB. 36 - DEN HAAG

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

REEDS IN INDIE

zal men U den raad geven, bij aankomst in Den Haag Uwe inkoop te doen bij:

MAG. „DE RESIDENTIE”

LANGE BEESTENMARKT Nos. 119—127
TELEFOON 15555

OMDAT:

wij al het door ons geleverde ten volle garandeeren;
wij werkelijk zéér billijke prijzen berekenen;
wij alle gewenschte artikelen tegelijk leveren, doch..... 5512
U kunt ons betalen op de door U gewenschte conditiën.

WIJ HEBBEN GROOTEN VOORRAAD IN MODERNE MEUBELN, BEDDEN, HAARDEN, RADIO, DAMES- EN HEERENKLEEDING, ENZ. ENZ., EN KUNNEN TERECHT ZEGGEN:

„Wij zijn de éérsten in het brengen van het laatste !!

HENKE'S HOUTWARENINDUSTRIE
SPECIAAL VOGELCULTUUR
— EN TUINMEUBELN —
KANTOOR EN WERKPLAATSEN: 5773
HAAGSCHESTRAAT 73 - SCHEVENINGEN

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 1 - 'S-GRAVENHAGE
Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting 5021

**NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.**
AMSTERDAM
Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
Statutaire Reserve 40.000.000.—
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China, Japan, Arabië.
ALLE BANKZAKEN 5024
SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

**DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”**
VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN te 's-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

NAAR KANTOOR!

Wij leiden U op voor Kantoor, en zorgen voor plaatsing in goede betrekkingen
Prospectus gratis, ook voor STENO, TYPEN, TALEN en BOEKHOUDEN

INSTITUTEN „SCHOEVEERS”

DEN HAAG - STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 a - TEL. 52594
Amsterdam: N.-Witsenstraat 3, v.-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingestraat 1 b

Dezelfde vraag was reeds gedaan door de voorgangster der Commissie, welke voorgangster in 1919 het Rapport betreffende het onderwijs in de kennis van Ned. Oost- en West-Indië heeft uitgebracht. Evenals deze kwam de huidige Commissie tot de overtuiging, dat in het bijzonder om praktische redenen het te verkiezen is, het onderwijs in de bedoelde kennis over de drie vakken: aardrijkskunde, geschiedenis en staatsinrichting te verdeelen, onder voorbehoud, dat de noodzakelijkheid wordt erkend, dat de betrokken leeraren over de te behandelen stof met elkaar voeling houden.

Op grond van de bovenstaande conclusies is te letten op de volgende onderdeelen:

- I. de kennis van Oost- en West-Indië als deel van het onderwijs in de aardrijkskunde;
- II. idem van het onderwijs in de geschiedenis;
- III. idem van het onderwijs in de staatsinrichting;
 - a. aan hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus (die met driejarigen cursus werden niet behandeld);
 - b. aan gymnasia;
 - c. aan kweekscholen.

Hoogere Burgerscholen met vijfjarigen cursus.

Ia. Het algemeen leerplan voor de openbare hogere burgerscholen B. met 5-j. c. stelt voor de aardrijkskunde 3—3—2—1—1 uren beschikbaar; vele bijzondere hogere burgerscholen wijken daarvan af in dien zin, dat in de klassen IV of V, of in beide, twee lesuren zijn uitgetrokken, en in de lagere klassen dan minder.

Aan de hogere burgerscholen A. met 5-j. c. is de uren tabel voor aardrijkskunde in het algemeen 3—3—2—2—2.

Eenstemmig spreekt de Commissie den wensch uit, dat het aantal uren voor aardrijkskunde aan de H.B.S. R. in de hoogste klassen vermeerderd wordt; indien niet anders mogelijk, door overbrenging van één of twee uren uit de klassen I en II naar klassen IV en V. De Commissie acht die vermeerdering noodig op grond van de beteekenis, die het aardrijkskundig onderwijs behoort te hebben in het geheel van het onderwijs.

In meerderheid is de Commissie tot de volgende verdeling der leerstof gekomen voor de verschillende klassen der H.B.S.; wenschelijk acht zij daarbij, de behandeling der werelddeelen te plaatsen vóór die van Europa.

H.B.S. B.:

Klasse I. Inleiding. Overzicht van de Werelddeelen en de Wereldzeeën. Beknopt overzicht van Ned. Oost-Indië, Suriname en Curaçao, met behandeling van de verbandingen dezer gewesten met Nederland.

Klasse II. Europa²⁾.

Klasse III. Nederland, Ned.-Indië, Suriname en Curaçao.

Klasse IV. Hoofdzaken van de algemeene natuurkundige aardrijkskunde (voor het geval dat een tweede uur beschikbaar komt, ook de hoofdzaken van de algemeene sociale aardrijkskunde).

Klasse V. Hoofdzaken uit de sociale aardrijkskunde van Nederland, Ned.-Indië, Suriname en Curaçao.

H.B.S. A.

Klasse I—III als bij H.B.S. B.

Klasse IV. Hoofdzaken van de algemeene natuurkundige en sociale aardrijkskunde. Behandeling van de voornaamste cultuurstaten³⁾.

Klasse V. Voortzetting. — Nederland, Ned.-Indië, Suriname en Curaçao.

IIa. De Commissie meent, dat het niet op haar weg ligt, voor geschiedenis een programma in onderdeelen te geven; zij spreekt echter de wenschelijkheid uit, dat de geschiedenis van Oost- en West-Indië, in het bijzonder die van de laatste honderd jaar, meer dan nu op den voorgrond zal treden. Wanneer de geschiedenis in de beide hoogste klassen der H.B.S. kon beginnen bij 1815, zou daarvoor zeker tijd te vinden zijn.

IIa. Het onderwijs in de staatsinrichting behoort ook te bevatten en beknopt overzicht van de staatsinrichting van Ned. Oost-Indië, Suriname en Curaçao, met behandeling van de actuele vragen, die zich hierbij voordoen.

²⁾ Bij de verschillende landen ook hunne koloniën te behandelen.

³⁾ Het worde den leeraar vrijgelaten, of hij de algemeene aardrijkskunde gescheiden van die der voornaamste cultuurstaten wil behandelen, of de stof wil dooreenwerken.

Gymnasia.

Ib. Iib. IIIb. Het algemeen leerplan der gymnasia geeft voor aardrijkskunde 2—2—2—1 uur. Aan verschillende gymnasia is één uur aardrijkskunde uit klasse IV naar klasse I overgebracht. De meerderheid der Commissie acht dit ongewenscht. Zij acht het voorts noodzakelijk, dat het onderwijs in de aardrijkskunde der Middellandsche-Zeelanden in de IVe klasse en in de wis- en natuurkundige aardrijkskunde in de Ve klasse door een geograaf wordt gegeven; niet door een classicus (in klasse IV) en door een wiskundige (in klasse V).

Daar het algemeen leerplan der gymnasia in meer algemeene termen is vervaardigd dan dat der H.B.S., meent de Commissie omtrent het aardrijkskundig onderwijs aan de gymnasia alleen den sterken wensch te moeten uitspreken, dat de kennis der overzeesche gewesten daarbij meer op den voorgrond zal treden dan thans het geval is.

Kweekscholen voor onderwijzers.

Ic. Iic. IIIc. Het aantal lesuren behoort voor aardrijkskunde aan de kweekscholen voor onderwijzers in de vier klassen te bedragen: 2—2—3—3 uur.

Op grond van de overwegingen, die tot het voorgestelde leerplan der H.B.S. hebben geleid, meent de Commissie ok voor de twee laagste klassen der kweekschool als leerplan te moeten aanbevelen hetgeen voor de overeenkomstige klassen der H.B.S. is voorgesteld.

Daarna volge:

Klasse III. Nederland. Hoofdzaken der wis- en natuurkundige aardrijkskunde.

Klasse IV. Ned.-Indië, Suriname en Curaçao. Voortzetting der behandeling van de wis- en natuurkundige aardrijkskunde.

Ook op de kweekscholen worde bij het onderwijs in de geschiedenis aan die van de Nederlandsche overzeesche gewesten veel meer dan gewoonlijk de aandacht gewijd; en worde een overzicht gegeven van de tegenwoordige staatsinrichting dezer landen.

Inlandsche vergiften in Ned.-Indië,

door
Dr. D. H. ARENDS.¹⁾

Men moet bij „inlandsche vergiften”, in dit geval nl. in N.-I., wel bij voorkeur denken aan plantaardige. Wel is waar zijn er in onze Oost ook vele dierlijke vergiften, zijn er giftige slangen, zijn er visschen wier kuit en lever zware vergiften zijn, zijn er slakken en zooveel dieren meer die vergiftig herbergen, maar deze alle zijn den inlander veel minder goed bekend, ze zijn minder talrijk ook en de inlander komt er veel minder mee in aanraking. Men bedenke dat de inlander in overgroote meerderheid landbouwer is, reeds als klein kind wijst men hem op het gevaar, dat de mooie bloemen der Soengsang opleveren, hoort hij de verhalen over vergiftigingen en als volwassene kent hij zeker de voornaamste typen.

Enkelen onder hen gebruiken ze voor misdadige doeleinden, zelden als beroepsmisdadigers, vaker doordat hebzucht, haat, afgunst of de liefde hem drijven een vijand of medeminnaar uit den weg te ruimen — de middelen zijn hem bekend. Waar de Europeesche justitie achter komt, wel, dat zijn in een onevenredig groot aantal van gevallen vergiftigingen met arsenic, zoowel omdat dit zoo gemakkelijk in het lijk kan worden aangetoond, terwijl dit met inheemsche vergiften zooveel moeilijker is, alsook omdat dit gevaarlijke goedje overal openlijk op de passars wordt verkocht.

Voor ieder Europeaan, die onder de inlandsche bevolking werkt is het nuttig met de voornaamste typen der inlandsche vergiften bekend te zijn, al zou het geen ander nut hebben, dan dat zijn pres-tige daardoor in het oog der bevolking stijgt. Men denke daarover niet te gering. In 't algemeen beschouwt de inlander ons en helaas volkomen terecht, als wezens, die van wat hij weet, nog het a.b.c. moeten leeren en allicht stelt hij die kennis hooger dan kennis van allerlei dingen waarvan hij nauwelijks den naam, of zelfs dat, niet weet. Zoo stelt hij kennis van zijn eigen taal hooger dan onze vaardigheid in lezen en spreken van moderne talen. 't Is te begrijpen. —

¹⁾ Met toestemming van den schrijver en de redactie ontleend aan het „Medisch Missie-Maandblad”.

DE STEEG - GEM. LANDHUIS

gelegen, na 1 October TE HUUR AANGEBODEN
 klein gezin, voor minstens 6 maanden, wegens
 inlandsch verblijf; 9 woonkamers, 3 W.C.'s, centr.
 verwarming, electriciteit, gas, waterleiding, telefoon.
 even onder no. 5833 aan het Bureau van dit blad,
 Melstraat 20, Den Haag.

Hoe komen wij aan onze kennis der inlandsche
 giften?
 de eerste plaats, zoo moet ons antwoord lui-
 den, uit mededeelingen van inlanders van eenige
 verdere kennis en ervaring. En van kleurlingen.
 Ten tweede uit onderzoekingen van eenige Euro-
 pesche plantkundigen uit ouden en nieuwen tijd
 wie ik slechts noem G. E. Rumphius (Rumpf),
 Ambonsch, Kruidboek werd uitgegeven van
 1711-1750 en van den nieuwen tijd Prof. Melchior
 Leub, de eerste directeur van Landbouw, Dr. M.
 Greshoff en Dr. W. G. Boorsma.

De Regeering heeft herhaaldelijk op krachtige
 wijze de studie der planten in Ned.-Indië bevorderd.
 moet mijzelf overwinnen om niet toe te geven
 de verleiding dit te bewijzen door te vertellen
 dat zij reeds in het begin der 18e eeuw Rumphius
 staat stelde zijn studiën voort te zetten en zijn
 werk te beveiligen. Ik herinner verder aan 's Lands
 tentuin, een instelling, die in afzienbaren tijd
 ons ter wereld kon worden geëvenaard en dan
 derde aan de wijze, waarop in onzen tijd het
 onderzoek is aangepakt.

Dat gebeurde als volgt:
 Prof. Dr. H. Wefers Bettink te Utrecht, belast
 met het toezicht over de kweekelingen van
 een farmaceutischen dienst voor het Leger in
 Nederl.-Indië, verzocht aan de regeering om toe-
 sending van materiaal van alle in verschillende
 reken van Nederl.-Indië door inlanders gebruikte
 giften in 't algemeen en van pijlvergiften in het
 bijzonder, teneinde de aanstaande militaire apothec-
 ars, die in dien tijd (eind der vorige eeuw) nog
 bij de eenige scheikundigen in Indië waren en
 waardoor steeds degenen, die met het onderzoek op
 giften in crimineele zaken waren belast, in de
 gelegenheid te stellen, een degelijke studie omtrent
 dat onderwerp te maken.

De regeering stond dat verzoek toe; zij verzocht
 den gebruikelijken weg minister van koloniën,
 gouverneur-generaal, directeur van onderwijs, eere-
 raad en nijverheid enz. aan alle Hoofden van Ge-
 stelijk Bestuur en deze weer aan controleurs enz.,
 materiaal in te zenden, daarbij vele giften met
 name noemende, waarbij ook dierlijke en mineralo-
 gische giften niet ontbraken.
 Het aantal monsters dat binnenkwam be-
 droeg 283.

Zie waren vergezeld van toelichtingen, wier een-
 vuldige sobere vaak ook fantastische aard, veelal
 merkwaardig was, dat ze in hun oorspronkelij-
 ken vorm werden gepubliceerd.

Al het materiaal werd onderzocht en gedetermi-
 neerd door Dr. M. Greshoff. Daarbij bleek al dade-
 lik, wat te verwachten was, dat vele bekende ver-
 giften van verschillende oorden werden gezonden,
 onder dat men alle mededeelingen meer of minder
 granosalis moet oppassen.

Daaren lang zijn de onderzoekingen in den Plan-
 tentuin te Buitenzorg voortgezet, eerst door Dr.
 Greshoff, later door Dr. Boorsma en het resultaat is
 gevonden in een reeks Mededeelingen uit 's Lands
 tentuin, waarin ook vooral omtrent bekende
 geneesmiddelen werd gerapporteerd.

Nu is merkwaardig, dat te midden van honderden
 giftige planten een klein aantal *prototypen* ge-
 tel domineeren, elk daarvan weer een zeer eigen-
 dig cachet vertoonend en die ook voor een be-
 paald doel worden aangewend.

Bijv. onder de wellicht honderden planten, die
 gebruikt om vischen te bedwelmen, is er
 die meer wordt gebruikt dan misschien alle
 andere samen, en wel de *Derris elliptica*, toeba-
 enoe.

Dan is er één pijlvergif meer bekend dan alle
 andere, nl. de *Antiaris toxicaria* of *Oepas antjar*.
 voor verdelging van tijgers en bijna tot geen
 ander doel, gebruikt men *Sarcobolus narco-*
tus, die in inlandsche talen walikambing heet of
 variaties daarop.

Zoo heeft men typen van zeer merkwaardig
 gif, waarover nader.

Wat de inlander ons vertelt komt merkwaardig
 in betrouwbaarheid overeen met wat het volk
 omtrent allerlei dingen meent ten onzent. Steeds is
 de kern van waarheid in, maar wordt de zaak
 op moderne wijze onderzocht, dan is toch
 en velerlei anders dan het ons wordt verteld.

Het mooiste voorbeeld daarvan vinden wij in het
 bezig houdende onderwerp in de knol, die heet
bangkoewang, de *Pachyrhizus angulatus*.
 Het loont de moeite, eens even na te gaan wat de

RUSTHUIS

JULIANA VAN STOLBERGLAAN 79
 DEN HAAG - TEL. 71488

GELEGENHEID TOT OPNAME VAN OUDEN VAN
 DAGEN, ZIEKEN, RUST- OF HULPBEHOEVENDEN
 RUSTIGE OMGEVING - DOKTER NAAR KEUZE
 5704 ZR. & BR. BERGMANS.

volksmond daarvan vertelt en wat na nauwkeurig
 onderzoek wel is gebleken, dat de waarheid is.

Als type van wat de volksmond ervan beweert
 volgde hier het relaas dat een Indo-Europeaan geeft
 in het Botanisch Nieuwsblad van 15, 17 en 19
 Maart 1894:

„Onder de slepende vergiften, noem ik de aard-
 vrucht, die te Batavia bengkoan, elders op Java
 besoesoek heet. Het vergif wordt verkregen en uit
 deze aardvrucht, en uit den gewonen aardappel
 (*solanum tuberosum* L.). Beide laat men kiemen
 tusschen vochtig stroo. Zoodra de eerste uitspruit-
 sels zich vertoonen, raspt men de knollen tot een
 fijn moes, perst dit rauw uit, en geeft dit sap,
 vermengt in dranken. De toediening geschiedt in kleine
 hoeveelheden, doch voortdurend. De werking is
 allerzonderlingst.

Eerst ontstaat groote loomheid en slaapzucht, dan
 benauwde ademhaling, beverigheid, een gevoel van
 doodelijke uitputting en eindelijk komen voort-
 durende, door niets te stuitende brakingen, ge-
 paard met verlamming van beenen en lendenen en
 dan volgt de dood.

Vreemd vind ik het, bij een geval, dat ik heb
 gezien, dat de onderste ledematen geheel verlamd
 waren, maar dat de patiënt, een jonge inlander, tot
 aan zijn dood het volle gebruik van zijn armen had.

Ik nam een proef met een schurftigen hond:
 dagelijks mengde ik een eetlepel van het uitgereste
 sap onder zijn rijst. Acht dagen later was het beest
 in zulk een toestand, dat ik er door een revolver-
 schot een eind aan maakte.

Het is bekend, dat de aardvruchten bengkoan of
 besoesoek zoowel rauw bij roedjak, rauwe vruchten
 met Spaansche peper, als gekookt of gepoft worden
 gegeten zonder ooit tot vergiftiging aanleiding te
 geven. Zooals men weet, draagt deze plant een loof,
 dat veel overeenkomst heeft met de ranken van de
 z.g. stamboontjes, en daaraan ontwikkelen zich
 peulvruchten, in niets te onderscheiden van de ge-
 wone kleine snijboontjes, en er even smakelijk uit-
 ziende als deze. En toch bevatten zoowel de peul-
 vruchten, alsook in mindere mate de ranken, een
 bepaald doodelijk vergif, dat rauw of gekookt zijn
 werking uitoefent op menschen en dieren.

Een paar stuks van die boontjes, vermengd onder
 een sambalan sajoer (bijspijzen bij de rijst), of de
 z.g. stoopboontjes, helpen een mensch in weinig
 uren (?) ad patres. 't Is een geliefdskoosd middel
 van najai's (concubines), die uit minnenijd hande-
 len: een in haar liefde of hartstocht gecontrarieerde
 inlandsche vrouw is wreeder dan een tijger, vooral
 als h mededingster een Europeesche of Indo-
 Europeesche is. Zoo sterven velen, zonder dat aan
 misdaad wordt gedacht.

„Met ditzelfde middel vergiftigen de inlanders
 elkanders sappi's (koeien), door de ranken van
 den bengkoan arglistig te mengen onder het juist
 zoo uitzien loof van de Katjang tjina (zie onder).
 Lukt dat niet, dan neemt men zijn toevlucht tot het
 aftreksel van ali-ambing"..... de schrijver gaat
 nu andere giften opsommen, wij nemen dit niet
 verder over. Ali-ambing is het reeds even genoemde
 walikambing, een middel meestal tot verdelfen van
 tijgers gebruikt.

Van het aangehaalde heeft de lezer de volle maat
 van hetgeen in de inlandsche en half-inlandsche
 wereld heet bekend te zijn van de bangkoewang.
 Laat ons nu eens nagaan, wat bij nader door Euro-
 peanen verricht onderzoek daarvan was is gebleken.

Het onderzoek begon met een ervaring van
 Fischer, die in de Veeartsenijkundige Bladen van
 N.-I. van 1889, dat is dus nog van ouderen datum
 dan aangehaald artikel, bericht dat de plant voor
 een paard niet vergiftig was gebleken en die wijst
 op het belangrijke feit, dat het zooveel moeite kostte
 het hier de bladeren en ranken te doen eten.

Het onderzoek werd door Boorsma, ook in samen-
 werking met De Bleeck en Smit, herhaald en uit-
 gebreed.

Zij deelen mee, dat het onmogelijk is de ranken
 enz van bangkoewang ongemerkt te mengen onder
 die van katjang tjina, d.i. *Arachis hypogaea* (de
 aardnootjes plant, moederplant der apenootjes, olie-
 nootjes, pinda's), daar die niets op elkaar lijken.
 Bedoeld zal zijn de katjang pandjang, die altijd
 samen met bangkoewang wordt verbouwd (*Vigna*
catjang Walp). Het bleek echter ook zeer moeilijk
 de proefdieren hiervan te laten eten, zij laten takken
 en bladeren netjes liggen en eten de rest op.

De verwisseling van katjang tjina en k. pandjang
 en de aan verschillende onderzoekers telkens weer
 opvallende groote tegenzin der dieren tegen bang-
 koewang zijn al redenen om met de appreciatie der

MONOPYL,

het eenige éénknopstoestel met geijkte stationsschaal.
 Prijs volledige installatie incl. luidspreker, geschikt voor
 aansluiting op het lichtnet: 5751

NERABO, het summum van eenvoud

f 355.-

De voornaamste stations — Hilversum, Daventry, Parijs,
 Huizen (lang en kort), Brussel, Langenberg, Daventry
 Jr. — kunt U beluisteren door het uittrekken van één
 enkel knopje, waarboven de naam van het betreffende
 station gedrukt staat. Prijs volledige installatie, geschikt
 voor aansluiting op het lichtnet, met electro-dynami-
 schen luidspreker:

f 345.-

Wendt U tot de:

N.V. Nederlandsche Radiobouw
 J.-van-Deventerlaan - Voorburg - Telef. 78639

GEOPEND 5834

Bloemenmagazijn J. C. Streng Jr.

HEERENGRACHT No. 40 - TELEFOON 14994

Beleefd aanbevelend, J. C. STRENG Jr.

ARNHEM en OMSTREKEN

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Koningstr. 79, Tel. 26077
 NIJMEGEN, Betouwstr. 1, Tel. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
 Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
 Baby-uitzetten 5828

INDISCHE UITRUSTINGEN

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG

(OPENLUCHTMUSEUM) 5606

Iederen Zondag Thé Dansant

SCHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030.

ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

FAMILIE-PENSION PARKOORD

APELDOORNSCHESTRAAT 14

ARNHEM TEL. 23973

2-5552

Gelegen in de onmiddellijke nabijheid
 van Park „Sonsbeek” en het Velperpl.
 Frissche kamers. Uitstekende keuken
 Badkamer. C. A. S. LINTHOUT

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
 ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT
 BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
 NIJMEGEN 5489

Aan de Leden verzoeken wij vriendelijk bunne
 kennissen, die nog niet tot „Oost en
 West” toetraden, daartoe op te wekken. De gebruikelijke
 vraag: „WAT HEB IK AAN DE VEREENIGING?”,
 ware eenvoudig te beantwoorden met: „DE VEREEN-
 GING HEEFT WAT AAN U”.

MAISON DE PELLETERIE

SPECIAAL BONTMAGAZIJN
DEN HAAG - SPUISTRAAT 46

ENORME SORTERING
BONTMANTELS
TOT 15 AUGUSTUS 1929
ZOMER-PRIJZEN

Speciaal Atelier voor het vermaken,
repareeren, motzuiveren van alle soorten

BONTWERK

MAISON STOCKMANN

DEN HAAG - DENNEWEG 5 - TEL. 10641

SPECIAALZAAK in ZIJDEN STOFFEN en MODE-
ARTIKELEN - VOLANTS en KANTEN
Als NOUVEAUTE brengen wij heden 'n pracht collectie
SJAALS EN KRAGENGARNITUREN

HAAGSCH CONSERVATORIUM

SCHOOLGEBOUWEN:

Nieuwe Schoolstraat 38 - Tel. 14320
Laan v. Meerdervoort 482-484 - Tel. 32190
Stadhoudersplein 13 - Tel. 55305
Herman Costerstraat 196-197 - Tel. 37601

HOOFDLEERAREN: o.a. Paul Frenkel
(piano), Alexander Schmuller, Sam Swaap
(viool), Max Orobio de Castro (cello),
F. E. A. Koeberg (compositie), Gerard
Zalsman (zang).

Aantal leerlingen 1250, aantal leeraren 70.
Opleiding in alle vakken der toonkunst,
vanaf de eerste beginselen tot volledige
ontwikkeling en zoowel aan dilettanten
als vakmusici.

GARAGE JANSEN

Rijksstraatweg nabij Viaduct
WASSENAAR
TEL. HAAG 77162 (2 lijnen)

BENZINE LAADSTATION
REPARATIEWERKPLAATSEN
VERHUUR LUXE AUTO'S

MODERNE TAKELAUTO

FONGERS

degelijk - duurzaam
veilig
FONGERS-FILIALEN
te Den Haag: 5813

Laan van Meerdervoort 92 a - Schuytstraat 121
Tel. 34830 - Tel. 34470

SCHEVENINGEN HOTEL BRISTOL TELEF. 52355

GEV. DEYNOUTPL. H. BADHUISWEG 1
HET GEHEELE JAAR GEOPEND
CENTRALE VERWARMING - BADKAMERS - STROOMEND WATER - GERENOMMEERDE KEUKEN
CAFE MET SCHITTEREND TERRAS :: 1A DUITSCHE BIEREN

verhalen voorzichtig te zijn. Alleen honger kan de dieren dwingen ervan te eten.

Gelegenheid heeft de kwaadwillige overigens genoeg voor zijn slechte streken: de inlander kijkt slechts toe op zijn vee en laat het maar al te vaak aan zich zelf over of onder de hoede van kleine kinderen. Men ziet ze vaak onbeheerd rondlopen.

Het verdere onderzoek leerde nu, dat bladeren en ranken vergiftig zijn en ook, maar in belangrijker graad, de zaden, de boontjes. Meestal maakte men waterige extracten, die men inspoot omdat de dieren weigerden de rauwe planten te eten.

Met kiemende knollen konden zij op geen enkele manier vergiftiging verkrijgen. Met kleine knollen zoomin als met groote en evenmin in verschillend stadium van kieming.

Ze scheidden een vergif af, dat zij *pachyrzide* noemden en dat overeenkwam met het vergif uit de *Derris elliptica*, de toeba djenoe of vischvergif.

De conclusie moet dus luiden:

In 't algemeen gesproken is de bangkoewang een vergiftige plant. De knollen en hun uitspruitsels zijn niet vergiftig, de ranken en bladeren weinig, de zaden zeer vergiftig. Het vee heeft grooten afkeer van de bangkoewang.

Het is wel wat waard, dat we precies weten hoe het er mee staat.

Want bangkoewang neemt een niet onbelangrijke plaats in in den inlandschen landbouw, vormt een z.g. tweede gewas, verbouwd op afgeogste rijstvelden, vooral in de omgeving van Buitenzorg. Wagonladingen gaan naar Djocja en Samarang.

Het zijn vlinderbloemigen met linkswindende ranken. Wil men knollen hebben dan moet men het schieten van ranken en bloemvorming beletten.

Vooraf plant men katjang pandjang en later bangkoewang. De eerste dient dan als steunplant.

Bangkoewang is een mooi voorbeeld van volksgehoof en wat daarvan waar is. *Als altijd is er een kern van waarheid*, door oppervlakkige waarneming wordt er meer en meer en anders van verteld. Men verwacht aanverwante planten met elkaar, zelfs die niets op elkaar gelijken, houdt geen rekening met een eenvoudige waarneming, die toch telkens opnieuw doet blijken n.l. de tegenzin van het vee in de plant en geeft ten slotte geheel verkeerde beweringen, die den toets der kritiek niet kunnen weerstaan. In de bangkoewang zit inderdaad een gevaarlijk vergif, echter in hoofdzaak in de zaden, maar niet in de knollen, die men als voedsel gebruikt en ter verkrijging waarvan de plant zelfs op groote schaal wordt verbouwd.

Het leert ons de waarde, die wij aan mededeelingen van inlanders ook op dit gebied moeten hechten.

Een volgende keer de voornaamste typen van inlandsche vergiften.

's-Gravenhage, 10-2-1929.

Van Week tot Week.

Dinsdag 30 Juli tot Maandag 5 Augustus.

De Volksgezondheid. Batavia. Bij de behandeling van de afdeling Volksgezondheid hield de heer Nja Arif (P.E.B.) een pleidooi voor de oprichting van een leproserie op Atjeh. De heer Ratulangi (Perserikatan Minahassa) bracht hulde aan hen, die het initiatief hebben genomen tot oprichting van een longlijders-sanatorium in de Minahassa ter gelegenheid van de herdenking van het 250-jarig bondgenootschap. De heer Apituley (partijloos) vraagt naar de oorzaak van de ordeverstoringen, welke in enkele leproserie zijn voorgekomen. De heer Soeroso (Nationalist) spreekt twijfel uit over de vraag of in het volgende jaar het noodzakelijk geachte aantal Indische artsen wel inderdaad zal worden opgeleverd. Spr. spreekt de vrees uit, dat het daarmee den eersten tijd wel sukkelen zal blijven. (Aneta).

Landbouw. Batavia. Bij de behandeling van de afdeling Landbouw bracht mr. Fruin (P.E.B.) kritiek uit op de wijze van aankopen van gronden door het Gouvernement in Atjeh ten behoeve van 's lands caoutchoubedrijf.

De heer Ratulangi (Perserikatan Minahassa) wenschte oprichting ener Landbouwhoogeschool. De heer Wiranata Koesoema (N.I.V.B.) acht het contact van den dienst der landbouwkundige voorlichting met de bevolking te

klein. Spr. wil het bureau voor de Volksleertuur belasten met het uitgeven van een populair voorlichtingsblad op landbouwgebied. De heer Zuyderhoff (P.E.B.) komt op tegen de raming van de opbrengst van 's lands rubber op 60¹/₄ cent per half kilo. Op den dag van dit bedrag. De heer van Baaten (Middenstand) zet uiteen, dat de handelsverenigingen niet gaarne min of meer officieele kamers van koophandel naast zich zien. Spr. noemt de tegenwoordige kamers van koophandel onduidelijk en vraagt waarom geen publiekrechtelijk orgaan wordt ingesteld, iets wat overal elders wel mogelijk is gebleken. (Aneta).

Groote brand te Pangkalan Soesoe. Medan. Een groote brand heeft plaats gehad op de reien van de Bataafsche Petr. Mij. te Pangkalan Soesoe. De brand duurde drie uur en vernielde voorraden gekapt hout en voorts blaasafval. De brand bedreigde een op 150 M. afstand gelegen benzinetank, waarin vier miljoen liter was opgeslagen. Een ernstige ramp werd voorkomen door het feit, dat de wind van de tank afstond. Men wist twee pondok behorende aan de Atjeh Tram te sparen door deze nat te houden. (Aneta).

Journalistiek. Batavia. De heeren Zentgraaff en Mr. Ch. A. de Vries, hebben zich teruggetrokken van het N. v. d. D. v. N.-I., waaraan zij zich verbonden hadden, de heer Z. met 1 Januari als directeur-hoofdredacteur en mr. de V. als plv. hoofdredacteur, met 1 Augustus. Dit terugtrekken geschiedde nadat nadrukkelijk aandrang was uitgeoefend op de executeurs-tenementair om de reeds gesloten contracten met de meesten spoed zonder meer te canceleren. Dit is geschied. Mr. de Vries is met 1 Augustus aangesteld als plv. directeur van het Persbureau Aneta. (Aneta).

De directie van De Indische Post deelt mede dat de heer Van Lissa wegens gezondheidsoverredenen ertoe heeft moeten besluiten niet meer naar Indië terug te keeren. De heer J. B. Ruzius, die gedurende zijn afwezigheid de functie van hoofdredacteur in Indië heeft waargenomen, is in zijn plaats benoemd. De heeren Van Lissa en Feith blijven in Holland de journalistieke belangen van het weekblad verzorgen.

Landbouw, Nijverheid en Handel. Batavia. De Regeering verklaart in haar Memorie van Aankondiging, dat de indruk, dat de deelneming van Nederl.-Indië aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling hoofdzakelijk in Nederland zou worden voorbereid, verkeerd is. Het doel van de deelneming aan de Parijsche tentoonstelling is de wereld een beeld geven van de cultuur en de ontwikkeling van Nederlandsch-Indië. Er wordt gerekend op ruime deelneming in de kosten van particuliere zijde.

De Regeering verklaart, dat opheffing van de I.C.A. niet verantwoord zou zijn, en zet de voordeelen van deze centrale voor aanschaffing uiteen.

De Regeering acht een beëindiging van de aan de Jaarbeurs verstrekte subsidies wenschelijk, aangezien het voortbestaan van de Jaarbeurs te Bandoeng niet afhankelijk is van deze subsidie. Hierin mag geenszins een bewijs van mindere waardeering van de Regeering voor het nut van dergelijke instellingen worden gezien. Ook mag hierin niet het beginsel worden gezien dat in het geheel geen subsidie aan welke Jaarbeurs ook, zal worden verleend. Met de inzendingen van landsdiensten wordt geen verlening van steun aan de Jaarbeurs als zoodanig beoogd. (Aneta).

Pokken op de Sibajak. Batavia. De vertegenwoordiging van de Stoomvaart Mij. de Rotterdamse Lloyd heeft gemeld, dat zich een geval van pokken heeft voorgedaan aan boord van het motor-passagiersschip de Sibajak. Het schip is onmiddellijk aan een grondige ontsmettingsbehandeling onderworpen. De geheele bemanning van het schip is gevaccineerd. Hoe wel het gevaar dus als geweken mag worden beschouwd, heeft men de gelegenheid geopend voor de passagiers om zich gratis te laten injecteren. (Aneta).

Het tekort aan bestuursambtenaren. Eenigen tijd geleden meldde het Bat. Nbl. dat in verband met het tekort aan bestuursambtenaren zekere beperkende bepalingen waren getroffen met

ALLE Wijnen, Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's:

DEN HAAG: N.V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250, Telefoon 16413
 N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, Telefoon 32694
 HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstraat 24, Telefoon 10839
 HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstraat 206, Telefoon 38044
 N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastraat 88, Telefoon 70100
RIJSWIJK: Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4, Telefoon 18755
SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33, Telefoon 51962
VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat, Telefoon 78171

betrekking tot de aanspraken dezer ambtenaren op buitenlandsch verlof.

Dit tekort (dat zoowel op Java als in de buitengewesten bestaat) is, naar het Bat. Nbl. thans verneemt, opgelopen tot ongeveer 20, terwijl, indien door deze categorie van ambtenaren van bedoelde aanspraken na zes- of zevenjarigen dienst zou worden gebruik gemaakt, het te voorzien is, dat tegen het einde van dit jaar het bestaande tekort zal zijn opgelopen tot 40 à 50, volgens globale taxatie natuurlijk.

Er is thans alle reden om aan te nemen dat door den tijdelijken maatregel, de normale toestand zich geleidelijk aan geheel herstellen zal. **Winklijk Bezoek aan Java.** Uit Singapore seint Reuter ons, dat de Koning en de Koningin van Siam aldaar zijn aangekomen en na een verblijf aldaar van drie dagen naar Java zullen vertrekken.

Bezoek aan de Landbouwhoogeschool. Dezer dagen hebben vier Inlandsche Oost-Indische ambtenaren, door den gouverneur-generaal belast met een studie-opdracht in Nederland, een bezoek gebracht aan Wageningen.

Het waren de heeren R. A. A. Mohamad Achmad, regent van Koenigan; R. T. Prawiron Koesoema, regent van Sérang; R. M. Ng. Partimo Handojosoto, districtshoofd van de Mangkoenegaran en Toeankoe Machmad, ambtenaar ter beschikking van den gouverneur-generaal van Atjeh.

Donderdag werden verschillende laboratoria en proefvelden der Landbouwhoogeschool bezocht, n.l. het Instituut voor landbouwwerktuigen en gebouwen (prof. ir. M. F. Visser); het laboratorium en de proefvelden voor tuinbouwplantenteelt (prof. ir. A. M. Sprenger); het laboratorium en de proefvelden van het Instituut voor veredeling van landbouwgewassen (prof. ir. C. Broekema).

De bezoekers werden rondgeleid door prof. T. J. Bezemer als waarnemend rector-magnificus en prof. ir. J. W. Dieperink, als waarn. secretaris van den senaat.

In het Hotel de Wageningsche Berg werd aan een noenmaal aangeboden.

Des Vrijdags werden enkele gemeentelijke instellingen bezocht.

In den voormiddag werden de heeren ten gemeentehuize ontvangen door den burgemeester, den heer J. M. A. Wijnaendts van Res. n.d.t., die in een korte rede hen welkom heette en een en ander mededeelde van de uitbreiding en de ontwikkeling der gemeente. Hierna gaf de heer W. van Blitterswijk, directeur van Gemeentewerken, bij verschillende kaarten en plans een toelichting tot het uitbreidingsplan en de rioleringswerken der gemeente, waarvoor de bezoekers veel belangstelling toonden.

Des middags werden onder geleide en voorlichting van den burgemeester en den directeur van Gemeentewerken bezichtigd het badhuis, het slachthuis, de havenwerken en de rioleringswerken, waarna de burgemeester hun des avonds te zijnen huize een diner aanbood.

Heden zijn de bezoekers, die zich over deze tweedaagsche excursie zeer voldaan betoonden, naar Den Haag teruggekeerd.

(N. Ct.)

Gouverneur Tideman naar Makassar? Soerabaja. Volgens het Soer. Hbl. heeft de heer A. J. L. Couvreur, de afgetreden gouverneur van Celebes, voorgesteld als zijn vervanger aan te wijzen den heer J. Tideman, gouverneur der Molukken.

(Aneta.)

Afscheiding. Benoemd tot Officier v. d. Orde v. Oranje-Nassau Mevr. B. R. M. Koningsberger-Lang.

J. Bianchi. Soerabaja. Ahier is overleden de heer J. J. Bianchi, directeur van de Soerabajasche Incassobank.

(Aneta.)

J. Brandenburg. Batavia. Ahier is overleden de gep. luit.-kol. der inf. P. J. Brandenburg.

(Aneta.)

H. Knufman. Batavia. De adjunct-inspecteur van politie, de heer H. Knufman, is overleden.

(Aneta.)

J. F. A. Mulock Houwer. Leiden, 29 Juli. Overleden de heer J. F. A. Mulock Houwer, oud-Ingenieur bij de S.S. in N.-I., oud 64 jaar.

J. G. A. Nanning. Den Haag. Overleden de heer J. G. A. Nanning, Civiel Gezaghebber te kl. B.B. O.-I., oud 35 jaar.

(Telegr. Aneta en ber. ontleend aan N.R.Ct. en N.Ct.)

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

De Inlandsche Vermakelijkheden ter Djodjasche Jaarmarkt.

Ten slotte zal het den lezers, die belang stellen in de Indische Jaarmarkten, ook zeker interesseren welke typisch inlandsche vermakelijkheden, op het gebied van tooneel en dans, ter gelegenheid van de jongste tentoonstelling van dien naam te Djodja zijn vertoond. Het doel: meerdere bezoekers tot de expositie te lokken, werd daarmee uitnemend bereikt.

In het „Verslag" erover van Gouverneur J. E. Jasper lezen wij o.m.:

„Tot de interessantste Inlandsche vermakelijkheden, welke op het jaarmarkt-terrein zijn georganiseerd, behooren de *mondrawanara*-voorstellingen van het *wajang-orang*-gezelschap, dat uit dilettanten bestaat, die onder leiding van den Rijksbestuurder van Jogjakarta de oude Javaansche dans- en tooneelkunst beoefenen.

„Zoowel de indeeling van het opgevoerde stuk, als de kostuums en de actie van de spelers, die in afwijking van de *wajang-orang* in den *kraton*, bij het dansend opkomen zich op de knieën voortbewegen, waren goed verzorgd.

„Vertolkt werd een over vier avonden verdeeld verhaal van *Raden Leksmana* en zijn broeder *Raden Lègawa* met diens echtgenote *Dèwi Sinta*, die allen, tengevolge van de intriges van een ijverzuchtige vrouw, het hof van vorst *Dasarata* verlaten en zich in het woud terugtrekken.

„Hier ontstaan de ontmoetingen en gevechten met de dienaren van *Rahwana*, die de beeldschone *Dèwi Sinta* naar zijn rijk *Ngalèngka* ontvoert; *Lèksmana* en *Lègawa* begeven zich, na vele avonturen, naar het rijk *Malihawan* van den apenkoning *Soegriwa* en worden gewikkeld in den strijd tusschen de legers van *Soegriwa* en *Rahwana*, eindigend in de gevangenneming van den aap *Sènggana*, die in brand gestoken wordt, maar zich weet los te rukken, en het vuur naar alle kanten verspreidt, waardoor het rijk *Ngalèngka* verwoest wordt.

Behalve deze echt fijne Vorstenlandsche uitvoeringen zijn er ook Balineesche dans- en tooneelvoorstellingen gegeven, waarvoor een vijftal gamelan-spelers, acteurs, dansers en danseressen uit Gianjar naar Djodja waren overgekomen. Het meer forsche en stoere karakter der Balineesche kunst kan men reeds ontwaren uit de lijnen der gamelan-instrumenten: de slag-instrumenten rustend op hooge en breede, fraai gebeeldhouwde schragen, de gongs hangend aan zware, rijkversierde standaards met gebogen voetstukken.

Zoals de heer Jasper beschrijft:

„De lange, dikke bamboezen fluiten zijn alleen te bespelen, als de musici stijf rechtopzitten, hun hoofd sterk opwaarts houden, om hun lippen te kunnen brengen aan de opening van het instrument.

„Men merkt het forsche op ook in de Balische melodieën, welke uit dat interessante stel van muziekinstrumenten worden voortgebracht: een deining van hooge en zware tonen in normaal tempo en sterk rythme, gevolgd plotseling door een haastig, hartstochtelijk rumoer van snel op elkaar volgende trilakkoorden in een vurig tempo, dat alweer plots afgebroken wordt, opdat na een korte stilte de afwisseling ingezet kan worden van het bedachtzame, maar sterk geaccentueerde en sonore geklingel van de hoofdinstrumenten, met bescheiden, nauwelijks hoorbaar accompagnement.

„Men ziet het forsche ook aan de bewegingen van de gamelanspelers, die vóór of bij hun mu-

N.V. BOEATAN

JAARLIJSCH ALGEMEENE VERGADERING

van Aandeelhouders der N.V. Boeatan op Donderdag 15 Augustus te 8-uur nam. in haar lokaal, Heulstraat 19, Den Haag. Agenda en stukken liggen daar ter inzage.

Ook belangstellende niet-aandeelhouders zijn ten zeerste welkom.

DE RAAD VAN BEHEER.

VLEESCHHOUWERIJ EN SPEKSLAGERIJ

E. VAN STRAALEN

Uitsluitend eerste kwaliteit vleesch 5700
 Spec. in fijne worst en vleeschwaren
 Per stuk en machinaal gesneden

Theresiastraat 325 (hoek Cornelis-Houtmanstraat)
 Telefoon 71836 — DEN HAAG — Telefoon 71836

„WESTENBURG"
 BLOEMBOLLEN
 ... DAHLIA'S ... 5799
 VOORSCHOTEN
 VERZENDING NAAR INDIE

KUNST en ONTSPANNING

Pour apprendre à danser vite et bien adressez-vous à

L'Académie de Danses et Maintien ROCCO DUBOIS 5800

de toonaangevende dansleeraren v. d. betere kringen
 34 J.-P.-Coenstraat - Den Haag - Telefoon 71909

Privé-lessen en Besloten Clubs voor elken leeftijd.

ZOEKT U een vertrouwd adres voor Gramophones, platen of muziekinstrumenten?

Wij hebben de grootste sortering van alle bekende merken. 5802

„MUZIEK-SMITH"

NIEUWSTRAAT 25, bij de Vlamingsstr.
 DEN HAAG - TELEFOON 12883
 Fabriek van Muziekinstrumenten
 EN GROS — EXPORT
 Leverancier der Leden „Oost en West"

„DE WIGWAM"

SUZE E. RICHARD
 TOONKAMER VOOR KUNSTNIJVERHEID
 WONINGINRICHTING 5685
 PRINS HENDRIKLAAN 21 - TEL. 890 - ZEIST

PECO Oppersen en Ontvleken
 van DAMES- of HEEREN-COSTUUMS
 prima, slechts f 1.25
 KEIZERSTR. 169 Scheveningen
 Telefoon 54892
 Stoomen, Verven, Keeren, Repareeren
 5679
 Filiaal: Westelnde 182. Tel. 54893

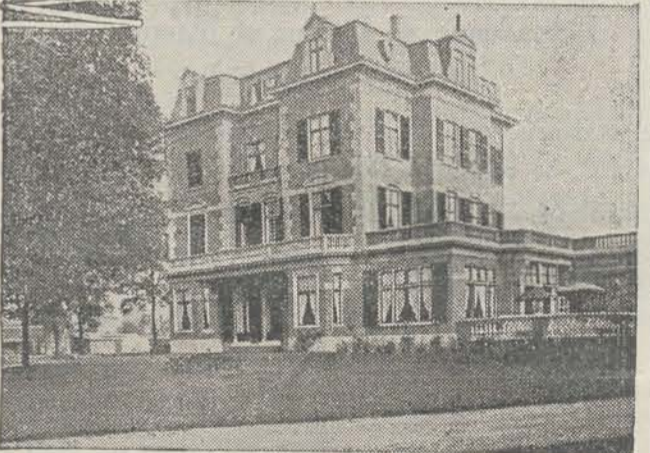
SCHOENMAKERIJ
JAC. L. WITTE
 ABEELPLEIN No. 4 :: DEN HAAG
 (hoek Fahrenheitstraat)

SOLIED ADRES VOOR REPARATIEN
 HEEREN ZOLEN en HAKKEN . . . f 2.25
 HEEREN ZOLEN : f 1.60
 HEEREN HAKKEN : f 0.75
 Genaaid 75 cent hooger
 DAMES ZOLEN en HAKKEN . . . f 1.75
 DAMES ZOLEN : f 1.30
 DAMES HAKKEN : f 0.50
 Genaaid of gelijmd 50 cent hooger

CRÈPE REPARATIEN ORIGINEELE BEWERKING

HOTEL-RUBRIEK
 's-GRAVENHAGE
 Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454
 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

„DEN LINDENHOF“
 te VIERHOUTEN
 — bij NUNSPEET —
 Gezellig VACANTIE-HUIS voor Dames en Echtparen zonder kinderen.
 Prachtig gelegen nabij bosschen en heide.
PRIJS f 2.75 PER DAG

HERSTELLINGSOORD
„HUIZE MARIA EMALIA DORREPAAL“
 gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving, met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerder, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. 5520
BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

MAISON BLOM
 2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703
 HET ADRES VOOR
DINERS AAN HUIS BEZORGD

HOTEL „DE TWEE STEDEN“ RESTAURANT „DE TWEE STEDEN“
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

ziekinstrument zitten en zich opwinden bij de snelle maten van hun spel.
 „Buitengewoon spannend is het beweeg van den voordanser, die zijn dansspel niet staande uitvoert, maar zittend, vóór tusschen het orkest. In zijn bonte Balische kleding, en een zwaar opgemaakte hoofddoek dragend, onder den rand waarvan de steel is vastgezet van een bloem, die prijkt boven een oor, brengt hij dadelijk een luchtige, vroolijke sfeer in deze omgeving.
 „En midden in de melodie bewegen zich zijn armen, trillen zijn vingers, deint zijn bovenlichaam schouderchokkend, wendt hij zijn hoofd, lonkt hij met zijn oogen, steeds glimlachend, alsof de muziek voor hem een bijzondere levensvreugd is en hem aanspoort, om de vrouwen in zijn omgeving te bekoren.
 „Men kan den dans van den Balineeschen voordanser eenigszins vergelijken met de dikwijls knap uitgevoerde dans-excentriciteiten van *Sémar*, *Petroek*, *Nalagareng* en *Bagong* (Javaansche hofnarren), die het verborgen rythme van de gamelan-melodie trachten aan te geven door geaccentueerde, overdreven-duidelijke, daardoor komische bewegingen met beenen, armen, dijen, lendenen, schouders en hoofd.
 „Maar de glimlachende Balische voordanser is daarbij gracieuser; hij wil met zijn door de muziek gedragen bewegingen geen komischen indruk verwekken, maar charmeeren.”

In de Balische tooneelvoorstelling van *ardja en topèng* worden verhalen behandeld uit den tijd van de vorsten der oude rijken Daha, Koeripan, Toemapel, Madjapaït.
 De gemaskerde hoofdpersonen treden in het spel op zonder te spreken; hun komst wordt aangekondigd; de loop van het verhaal wordt verteld in de dialogen der acteurs, die voor hun rol dan ook z.g. halve maskers gebruiken, waardoor hun mond onbedekt blijft. De actie der hoofdpersonen bepaalt zich tot de sobere bewegingen, welke met de voornameheid en macht van de weergegeven figuren in overeenstemming zijn.
 Bijzonder belangwekkend moet het zijn voor kenners en liefhebbers van Indonesische kunst om bij dergelijke gelegenheden vergelijkingen te trekken tusschen de meer verfijnde, tot het uiterste geraffineerde Javaansche vertooningen en de meer krachtige, primitieve, maar daarom niet minder interessante Balische. Terecht merkt de heer Jasper op, dat het mooist van al, wat door het Balische gezelschap toen werd vertoond, de *lègong*-dans was, uitgevoerd door een drietal zeer jonge Balineesche meisjes, die op eigenaardig sierlijke wijze zijn uitgedost met kleurige, zeer kostbare zijden goudbrocaat weefsels van het eigen land. Zij weten zich, met waaiertjes in beide handen, zoo luchtig en vluchtig te bewegen, dat zij ons als fladderende vlinders toeschenen.
 De heer Jasper uit in het „Verslag” zijn oprechte bewondering in de volgende woorden:

„De *lègong*-danseresjes dansen in zulk een rechte houding, dat haar lenige figuurtjes bij de lendenen een flauw gebogen lijn vertoonen, terwijl het hoofd opwaarts gebogen is. Zij dansen met een groote beweeglijkheid van hoofd, lichaam, armen en beenen, en met een uitdrukking van wildheid op het gelaat.
 „In de stemming van intensief opgaan in het sterke rythme van de verbijsterende klankmassa uit de *gamelan*-instrumenten, dansen zij figuren in een bewonderenswaardig vertoon van lichaamslenigheid en bewegingsgratie. De buigingen en wendingen gaan over in getril, dat bij de beenen begint, zich over het lichaam voortplant en aan het hoofd eindigt; zij nijken op haar knieën, wenden en keeren zich en loopen kniebuigend snel voorwaarts met een bevalligheid, welke bekoort. Zij gebaren met armen en handen wel druk, maar steeds sierlijk. En als zelfs het tempo van de melodie vertraagt en alleen de hoofdinstrumenten in forse akkoorden, zonder accompagnementen het rythme versterken, ziet men onwillekeurig in haar zwaar gecadanseerd beweeg van hoofd- en schouderchokkingen en het telkens tegelijk ophalen van een arm, de superbe levende weergave, de artistieke illustratie van de Balineesche muziek: wild, lokkend, frenetiek, uitbundig, maar toch altijd van een buitengewone bekoring.”

Mocht het mogelijk zijn deze dansen ook op aanstaande wereld-tentoonstelling te Parijs te uitvoeren, dan zouden zij op de voor exotische kunst bijzonder gevoelige Franschen zeker groot indruk maken en alle vreemdelingen van heinde ver aantlokken.
 Het ware dan echter te hopen, dat vóór of na ook de belangstellende Nederlanders in de gelegenheid zullen worden gesteld, naast de verfijnde-vaansche, ook die buitengewoon sierlijke kunst in het land te bewonderen.

Belangrijke vondst betreffende den Boroboedoer.
 Dr. F. K. D. Bosch, hoofd van den Oudheidkundigen Dienst in Ned.-Indië, die hier onlangs verlof vertoefde, schrijft aan Aneta:
 „Mij in opdracht van de Ned.-Indische regeerte Parijs bevindende voor het onderzoek Boeddhistische handschriften, in de *Bibliothèque Nationale*, heb ik zoo juist het geluk gehad de tekst terug te vinden, die de verklaring inhoudt van de serie *basreliefs* aan den hoofdmuur van vierde gaanderij van den Boroboedoer. Het is Bhadracari, een beroemd Boeddhistisch geschrift dat den vromen levenswandel van den bodhisatva *Samantabhadra* verheerlijkt. Door deze vondst ook de beteekenis van de reliefs aan den hoofdmuur van de derde gaanderij, waaromtrent dusver onzekerheid bestond, komen vast te staan en zijn thans de voorstellingen van alle hoofdinstrumenten van het heiligdom in hoofdzaken verklaard.”

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Politieke partijen in Indië.
 Prof. mr. A. S. Oppenheim vervolgt in *De Indische Revue* (24/6) en de *Deli Crt.* (4/7) zijne „Indische Herinneringen.” In Indië zoo goed als in Holland kent men — zegt prof. O. — politieke partijen. Ook in Indië loopt gelijk in Holland de groote scheidingslijn tusschen *rechts* en *links*. Maar hiermede houdt de gelijkstelling van de politiek in beide deelen van het rijk dan ook op. Zelfs de woorden „rechts” en „links” duiden in de Indische politiek gansch andere begrippen aan dan in Nederland. Onder „rechts” verstaat men in Indië al die partijen, die weinig of niets willen weten van een los-van-Nederland-beweging, althans daarop komt het practisch neer. De *politiek-economische bond*, het *Indo-Europeesch verbond*, de *christelijk-ethische partij*, de *Indische katholieke partij*, de *ondernemers*, al wie men zij onderling geen aparte partij, behooren alle tot rechts. De *Nederlandsch-Indische vrijzinnige bond*, *Boedi-Oetomo*, de *Indische sociaal-democratische partij* behooren alle tot links. Het is niet gemakkelijk aan de hand der partijprogramma's uit te maken waarom bijvoorbeeld de „vrijzinnigen” bij links, de katholieken bij „rechts” worden ingedeeld. Maar in de praktijk bleek meestal, dat de vrijzinnige bond „rooder”, dat wil dan in Indië zeggen meer „los van Nederland”, was dan de katholieken. Zoo kan men ook op grond der ervaring de *Chineezen* indeelen bij rechts, de *nationalisten*, *ethici*, *associatie-menschen* en welke namen men meer gebruikt mogen worden, bij links. Wat altijd precies met deze namen wordt bedoeld, is verre van klaar. Hier in Holland spreekt men, vooral den laatsten tijd, veel over „nationalisten” en doet dan alsof zij een bepaalde partij of groep vormen. Aanvankelijk dacht ik dit ook, maar hoe langer ik in de Indische politiek was, hoe minder ik begreep wie nu eigenlijk precies nationalisten waren. Ik raadpleegde eenige zeer linksche Inlandsche collega's, maar ook zij gaven toe, dat vele rechtsche Inlandsche politici ook in dien zin „nationalisten” zijn als zij hopen, dat in een niet al te verre toekomst het Hollandsche gezag in Indië aanmerkelijk in beteekenis zal verminderen. Misschien benadert men het begrip „nationalist” in engeren zin nog het beste, door den klemtoon te leggen op het tempo en er die Inlanders onder te verstaan, die aansturen op een spoedig losmaken van den band die Indië en Holland bindt.

Thomas' jaarverslag.
 Opnieuw bewijst het jaarverslag (1928) van den directeur van het Internationaal Arbeidsbureau te Genève, hoezeer *Ned.-Indië* wat aangaat de arbeidsverhoudingen der Inlandsche bevolking bij verge-

BOUW-, WONING- EN PENSION-BUREAU „BONA IMMOBILIA”

SCHEVENINGEN ☉ TELEF. 55179 - CORN. JOLSTRAAT 35

heeft voor de a.s. zomermaanden modern ingerichte, gemeubileerde

VILLA's, Heerenhuizen en Kamers TE HUUR

Scheepsbevrachtingskantoor v. binnen- en buitenland. Aanbevolen adres v. d. Ver. „Oost en West”.

lijking een allergunstigst figuur maakt. Het *Bat. Nwsbl.* (2/7) erkent, dat het jaaroverzicht ten aanzien van Ned.-Indië de feiten correct en in hun juiste verhouding vermeldt; reeds die vermelding is voor Indië vleidend. Er is echter — zoo vervolgt het blad — aan de groote aandacht, die Thomas aan Ned.-Indië wijdt een gevaar verbonden: Ned.-Indië gaat langzamerhand te Genève de rol spelen van een voorbeeld op het stuk van de arbeidspolitiek. Dit den aard der zaak verbinden de heeren van het Arbeidsbureau daaraan zekere verplichtingen van vooruitstrevendheid en doortastendheid in het arbeidsprobleem. Noblesse oblige! Wie de eerste is, moet zorgen dat te blijven. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat Indië voortdurend aan deze verplichtingen zal worden herinnerd. Ook voor Ned.-Indië is de conclusie, die in de slotvergadering van het Institut Colonial is gesteld, van waarde: „De politiek der koloniale mogendheden dient niet in ongelijkheid gebracht of bewaakt te worden door de ideologen van Genève”. De ondervinding leert dat die mogendheden op den goeden weg zijn.

De *Java-Bode* wijst op „Nuttiger werk voor den Volkenbond in Portugeesch Timor” (26/6, A.), *De Loc.* vernam e.e.a. van de studiereis naar Genève, Oostenrijk, enz. van Raden A. A. Achmad Djajadiningrat (24/6, blz. 1), *De Sum. Post* bespreekt „De Amerikaanse vlootpolitiek” (6/7).

De Bakens.

De Loc. (26/6, blz. 55 „Het Verre Oosten”), constateert, dat de steeds talrijker ontwikkelde Indiërs in Britsch-Indië, die zich van het extremisme hebben afgewend, wel degelijk nationalist en dikwijls vurig nationalist zijn. Dat ook zij vragen: meer werkelijk medezeggenschap. Dat ook zij de vrijheid tot doel van hun streven maakten. Dat ook hun daden door het nationalisme worden bepaald. Dat ook zij in hun wenschen en verwachtingen zeer ver gaan en voor Br.-Indië in de toekomst een constante verlangen, die Indië gelijkgerechtigd maakt van Canada, Australië en Zuid-Afrika. Zij hebben dezelfde idealen, dezelfde beginselen, dezelfde nationale gevoelens. Maar deze Indiërs, die veelal met leedwezen en teleurstelling zich hebben afgekeerd van de Congres-leiding en de Swaraj-partij, zien dat de extremistische agitatie tot rampen leidt. Zij zien tevens, dat voor de ontwikkeling van Br.-Indië in ieder opzicht nog een zoo langen weg moet worden afgelegd, zelfs om de eenheid der vaak strijdige volksgroepen te bewaren, dat voortijdige en schokkende wijzigingen het volk als een natuurschamp zouden treffen. Dat er een ellende over het volk zou komen, die niet te beschrijven is; dat er een chaos zou ontstaan, tienmaal erger dan de chaos in China was. Daarom wenschen zij: rustige en geleidelijke staatkundige actie, gestadige verdere ontwikkeling en intusschen opbouwend werk op ieder maatschappelijk gebied.

De Loc. (27/6, blz. 3 „De Bakens”) herhaalt nog eens dat Britsch-Indië niet met Ned.-Indië te vergelijken is. De volken, de godsdiensten, de cultuur, de maatschappelijke verhoudingen, de ontwikkeling, alles is daar volkomen anders. Het is noodzakelijk de gebeurtenissen in Br.-Indië met aandacht te volgen; men zal daarbij ongetwijfeld soms tot analogieën komen. Tegen alles echter, wat gelijken zou op eene oriëntering op Br.-Indië moet zeer zorgvuldig worden gewaakt. De Gouverneur-Generaal beschikt, behalve over de consulaire gegevens, waarvan afschriften Buitenzorg bereiken, over een Britsch-Indisch persoverzicht, waarmede een juridisch ambtenaar belast is, terwijl de frequentie van ambtelijke studie-opdrachten naar Br.-Indië opviel. Hoe beter de Regeering zich op de hoogte houdt van de verschijnselen rondom ons, hoe krachtiger de belangen van Ned.-Indië zal kunnen beschermd worden, mits die verschijnselen juist worden geïnterpreteerd. Men kan thans wijzen op gebeurtenissen in Br.-Indië, waarvan men de nauwgezette waarneming van Ned.-Indië uit, wel zeer moet wenschen. *Moskou* werkt in Br.-Indië, met communisten, met geheime verenigingen, met handlangers; tot die handlangers behooren de extreme nationalist van Br.-Indië. In „Het Volk” (28/5) keerde *Moskou* zich scherp tegen de *Perhimpunan Indonesia* (in Nederland) en duidde haar aan als „een op *Moskou* georiënteerde strooming”; deze „communisch beïnvloeden” vertegenwoordigen officieel de leidende nationalistische organisaties van Ned.-Indië.

De Deli Crt. (1 en 3/7) kan zich geheel vereenigen met Zentgraaff's uiteenzetting in het „Soer.” van de politieke situatie in Ned.-Indië. De N.I. en de P.P.P.K.I., de Studieclubs en alles wat

zich quasie als nationalistisch aankondigt, is direct of indirect op *Moskou* georiënteerd. Het stemt tot groote vreugde dat in het *Hollandsche deel* dezer maatschappij met den dag de „national spirit” beter wordt; er komen van allerwegen teekenen van opleving.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (26/6, blz. 33 „Het bewijs”; 28/6, blz. 19 „Tijdig losgelaten”), het *Bat. Nwsbl.* (28/6 „Decentralisatie-vraagstukken in Br.-Indië”, Mr. A. B. Cohen Stuart; „Volksbeweging en Liga”), de *Java-Bode* (26/6, A. „Boven-Digoel”) en de *Deli Crt.* (4/7 „De assistentenbond en de aanslagen”).

Voorschotten in plaats van beurzen.

De Regeering wil haar *beurzenstelsel* voor het *Onderwijs aan minvermogende studenten omzetten in een voorschottensysteem*. Dat zal geschieden in den vorm van een Landsstudiefonds, een lichaam met rechtspersoonlijkheid en eigen vermogen, dat voorloopig zal worden gevormd door uitkeeringen uit de schatkist. Het fonds zal beheerd worden door een door de Regeering te benoemen Raad van Beheer, waarin zitting zullen hebben vertegenwoordigers der drie voornaamste bevolkingsgroepen en één of meer deskundigen op financieel gebied, met een bezoldigd administrateur. Een praktische daad, die de *Deli Crt.* (2/7) van harte toejuicht.

Wat *Ned.-Indië* betreft zijn er velen die meenen, dat er hier heelemaal geen reden bestaat om zoo vrijgevig te zijn met beurzen; er zijn ook thans nog bladen, die fulmineeren tegen het Hooger Onderwijs in het algemeen, omdat verscheidene aldus opgeleiden hun ontwikkeling stellen ten dienste van revolutie en gezagsondermijning. *De Deli Crt.* kan het daarmee niet eens zijn. Zij beschouwt het Hooger Onderwijs als een der noodzakelijke factoren in den ontwikkelingsgang van Ned.-Indië. Excessen daarvan dienen bestreden te worden, doch kunnen nooit een argument zijn om tegen het Hooger Onderwijs zelf op te trekken. Indien de Regeering in Indië de puntjes wat beter op de i zette, zouden de nieuwe ingenieurs, medici en juristen zich wel wat meer inbinden en beter werkzaam zijn overeenkomstig hunne bestemming, hun opleiding en de behoeften van land en bevolking. Ook hier, juist hier, hebben we behoefte aan de knappe jongemannen, die aan verstand, gaven van hart en goedmoedigen om de eerste ontwikkelingsfazen van hun land te helpen leiden. Men zal daarin teleurstellingen ondervinden, men zal af en toe mistasten, doch op den duur zal het loon den arbeid kronen.

De Java-Bode schrijft over „Gezinsopvoeding” (18/6, A.; 27 en 28/6), *De Loc.* over „De instelling van de prov. Midden-Java” (24/6, blz. 6) en „De Technische Hoogeschool” (29/6, blz. 35), het *Bat. Nwsbl.* over „Studenten” (24/6) en „De bestuurs-hervorming voor Bali” (28/6).

De Indische handelsbalans.

Het karakter van 1928 komt het scherpst tot uitdrukking in de cijfers van de handelsbalans met het buitenland (*Java-Bode*, 28/6, 2e bl.). In zijn jaarverslag van de Javasche Bank geeft *mr. L. J. A. Trip* cijfers betreffende den in- en uitvoer en 's Lands financiën, en komt tot de conclusie dat alles te zamen genomen 1928 nog onder de gunstige jaren voor *Ned.-Indië* mag gerekend worden. Wel is waar zette de reeds in 1927 ingetreden *prijzdaling* van het meerendeel der exportproducten zich in een snel tempo voort, zoodat de waarde van den uitvoer een achteruitgang vertoonde, doch deze achteruitgang werd binnen betrekkelijk enge grenzen gehouden door de *ruime oogsten*, terwijl, mede als gevolg van die ruime oogsten, de *werkgelegenheid* aanmerkelijk toenam. De kostprijs van verschillende producten kon verlaagd worden en de bedragen, welke van het totale provenu der exporten in Ned.-Indië bleven, stegen. Dientengevolge werd de *koopkracht* der bevolking op Java en Madoera versterkt. De hierbedoelde gunstige factoren deden reeds aanstonds hunnen invloed ten volle gevoelen. Daarentegen moet aangenomen worden, dat de ongunstige factor, de *prijzdaling*, nog niet geheel tot uitdrukking kwam en zulks door de *voorverkoop*, in het bijzonder van rubber, op hoogere prijsbasis dan die van 1928, door de *koopkracht*, welke de bevolking in de Buitengewesten nog ontleende aan de jaren van de abnormale rubberbaten, en door het feit, dat de *verlaging van het winstpeil der ondernemingen* zich nog niet in de cijfers der Landsmiddelen weerspiegelt. De conclusie mag dus eenerzijds zijn, dat de *gang van zaken*, getoetst aan de in den aanvang 1928 bestaande vooruitzichten, is mee-

Huurovername

aangeboden per 1 September van het **HEERENHUIS AAN DE LAAN VAN POOT 230**, aan den duinvoet gelegen (8 min. van zee), naast het nieuwe eindpunt van lijn 3 aan de Kwartellaan, thans te bereiken met de lijnen 21 en 12, groot 7 kamers, badk. en zolder. Voor- en achtertuin, geheel aangelegd. Huur f 850.—. Dagelijks te bezichtigen, ook Zondags. 5829

N.V. RIJSWIJK'S RADIO-BEDRIJF

TELEF. 18477 - ORANJELAAN 61 - RIJSWIJK (Z.-H.)

- Speciaal voor het —
- VERHUREN van —
- complete Wissel—
- stroom Radio—
- Installaties aan —
- INDISCHE VERLOF—
- GANGERS, e. a. —

ZEER billijke condities - GEEN ONDERHOUDSKOSTEN

Levering van ALLE complete installaties

PHILIPS' STANDAARD COMBINATIE IN HUURKOOP!

GRONINGEN

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL

OUDE BOTERINGESTRAAT 14
GRONINGEN - TELEFOON 3576

Speciaal adres voor: 5827
Huwelijks- en Luiersmanduitzetten

INDISCHE UITRUSTINGEN

BEZOEK ZUIDLAREN (Drente bij Groningen)

HOTEL VAN ESS

EERSTERANGS FAMILIEHOTEL - GARAGE
TELEFOON 1 5814

GEERSINGA & POSTEMA

TIMMERLIEDEN EN AANEMERS

SCHUITENDIEP 28b en 28a :: TELEFOON 2462

GRONINGEN

5820

Bevelen zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden

KEUKENUITRUSTINGEN

leveren wij franco door geheel Nederland
Naar Indië, zeewaardig verpakt en franco boord
Op aanvraag zenden wij U fr. een artikelenlijst

Fa. E. WIGBOLDUS Szn.

VISCHMARKT 29 :: GRONINGEN

WONINGINRICHTING JAC. DE VRIES

O. EBBINGESTRAAT 34 - TEL. 3740

GRONINGEN

5821

SMAAKVOLLE MODERNE MEUBELEN
COMPLETE INSTALLATIES
TAPIJTEN - GORDIJNEN - LINOLEUM

HAARLEM

**CHRISTELIJK LYCEUM
TE HAARLEM**

Gevestigd: **EMMAKADE 43**

Afdelingen **GYMNASIUM,**
H.B.S. met 5-jarigen cursus en
Economisch Litteraire H.B.S.

MODERN INGERICHTE SCHOOL
PROGRAMMA op aanvraag bij den Rector
Ir. W. VAN DORP

5400

Mej. J. W. MOSER —:— HAARLEM
Grote Houtstraat 159 rood - Telefoon 11684

Het oudste en meest vertrouwde adres
— voor het bezorgen van —
VROUWELIJK DIENSTPERSONEEL 5695

Aanbevolen voor de Vereeniging „Oost en West”.

Woninginrichting Joh. Nederkoorn & Zn

Toonzalen: Ged. Oude Gracht 56 — Telefoon 13171
Fabriek: Groot Heiligland 58 — Telefoon 10747
HAARLEM

De inrichting van Uw woning, door ons uitgevoerd,
blijft billijk en is voor den gebruiker het toppunt van
comfort. 5830

VERHUIZINGEN ONDER GARANTIE.

J. J. WEBER & ZOOM

OPGERICHT 1838 HAARLEM
GROOTE HOUTSTRAAT 166, nabij Houtpoort
Fabriek KORTE HOUTSTRAAT 26, Tel. 10648

OPTIEK EN FINE STAALWAREN

„KWEKKLUST”

Alle soorten Bloemwerken en Kamerplanten
JOH. HESSELINK Jr.

KWEEKERIJ VERSPRONKWEG
WOONPLAATS .. JAN-STEENSTRAAT 89 5831

HAARLEM — TELEFOON No. 11613

LAAT ALINK U VERWARMEN!

de specialiteit in gas- en kolenverwarming
KüPPERSBUSCH GASFORNUIZEN 5885

Kruisstraat 17 - HAARLEM - Tel. 11622

WONINGBUREAU

HENK FIBBE

HAARLEM - NASSAUSTRAAT 14 - TEL. 13781

Koop en Verkoop, Huur en Verhuur van Huizen

H.H. Secretarissen der afdelingen worden er nog-
maals beleefdelyk aan herinnerd,
dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds
oamen voorkomen van personen, die in aanmerking
komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te
worden aangezoekt.

Aan den straatweg Hilversum—Utrecht, nabij spoor-
halte Holl. Rading. 5839

GEMEUBILEERD LANDHUIS

TE HUUR, 6 k., badk., garage, gr. tuin, voor korten
of langen tijd. Adres: **PARIS, Tolakkerweg A 233,**
Maartensdijk.

gevallen, doch moet anderszijds luiden, dat het aan-
passingsproces van Ned.-Indië aan het aanmerke-
lijk verlaagde prijspeil nog niet is beëindigd.

De *Java-Bode* (1/7, 2de bl. „Inl. Nijverheid”) vestigt de aandacht op de bevordering van Regeerings-
wege van de *Inlandsche suikerwinning* en de *Inl. industrie* van Midden-Java door aanstelling van
nijverheidsconsulenten (technologen), en meldt de
overwegingen, welke geleid hebben tot het plan van
oprichting van een „*Ned.-Ind. Visscherij-Mij.*”
(29/6); De *Loc.* geeft een „*Economisch supple-
ment*” (26/6, blz. 51) en uittreksels uit het verslag
der *Javasche Bank* (24/6, blz. 7, 21 en 22).

Nieuw-Guinea.

De *Java-Bode* (20, 21 en 25/6, en 1/7) en *De Loc.*
(19, 20 en 24/6, blz. 19, 1 en 4) vervolgen hunne
artikelen over „*Nieuw-Guinea*”. Ongeveer 50 K.M.
van de kust, boven Nabire, bevindt zich een zeer uit-
gebreid *damarboomencomplex*, op een hoogte van
100 tot 400 M. Elders komt deze boom slechts voor
op een hoogte van 500 tot 1000 M. De hier aangetrof-
fen boomen waren nimmer getapt; de *Papoea* be-
nutte dezen rijkdom niet. Er zijn plaatsen waar tot
25 boomen voorkomen op één H.A., hetgeen zeer
veel is; op *Ceram* en *Halmahera*, welke een goe-
den naam hebben, staan er 6 tot 7 op een H.A. De
boomen in alle leeftijdsclassen, zijn van uitmun-
tende hoedanigheid; er zijn exemplaren, welke
door vier man niet te omspannen zijn. Men herkent
den boom aan zijn zuilvormigen ronden stam,
bruingrijs met schuin staande takken; zij bereiken
een hoogte van 60 tot 70 M. Ten opzichte van den
stam is de kruin klein. Hij streeft letterlijk naar
de hoogte en is een typische lighthoutsoort, in
tegenstelling met de schaduwhoutsoorten. De *Mj.
Phoenix* heeft voor dit damarboschgebied een con-
cessie gekregen, waar zij met groote energie de
exploitatie begonnen is. Er wordt een weg aange-
legd van 43 K.M. lengte, dwars door het oerbosch,
naar *Patimah*. Aan den weg werken 200 man, maar
het arbeidsvraagstuk is er zeer moeilijk. Van de
kusten werden 90 *Papoea*'s aangevoerd, om hier te
gaan werken, maar nooit blijven zij lang; dit volk
volhardt nimmer in stagen arbeid; het kent immers
geen gebrek thuis. Te *Patimah* is een groot stuk
bosch opengekapt om er een dorp te bouwen; goe-
dangs en sorteerloodsen zijn opgericht. De *damar*
zal hier gesorteerd en verpakt worden voor de
Europeesche markt. Aangetapt zijn 21.500 boom-
men; de *damar*, welke uit de tapwonden loopt,
heeft men echter nog niet kunnen oogsten; zoolang
de weg niet gereed is, is afvoer onmogelijk. *Alle
vraagstukken van N.-Guinea hangen samen* met de
twee factoren: *wegen en volk*. *Damar* is op de
Europeesche markt een kostbaar en zeer gewild
product. Voor gesorteerde goede kwaliteiten be-
draagt de prijs meer dan f 50 de pikol.

De *Loc.* vertelt voorts van „*Java's Oudheid*” (10,
17 en 27/6, *Dr. W. F. Stutterheim*) en „*De Gies-
ting*” (15, 20, 22, 24 en 25/6), de *Java-Bode* van
„*Bevolking en Bestaan*” (21/6 en 1/7) en „*De 10de
Bandoengsche Jaarbeurs*” (22/6, A.), het *Bat.
Nwsbl.* van „*De tinwinning*” (27/6), de *Deli Crt.*
van „*De dienstreis van Gouverneur Van Sandick*”
(24 en 25/6), *De Sum. Post* van „*De Chineezers op
de kebons*” (25/6), van *Regeringscultuuronder-
nemingen in Atjeh* (1/7 „*Meer licht gewenscht*”),
van „*De petroleum-industrie*” (1/7) en „*De Java-
tabak in gevaar*” (2/7).

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Djava.

Tijdschrift v. h. *Java-Instituut*, afl. 2 en 3 van
den 9en jaargang. Levende antiquiteiten in West-
Java, 1e en 2e ged., door B. van Trecht, arts, met
vele interessante foto's.

Nederlandsch-Indië, Oud en Nieuw.

Het Augustus-Nr. opent met een toneelspel:
Nadpada Krama. Voorts een artikel van W. O. J.
Nieuwenkamp: *Ontwerpen over postzegels* voor
Ned. O.-I. en sluit met een opstel van Mr. J. G.
Huijser over *Broenei* en *Broenei-bronzen*. Het Nr.
is weer verlicht met fraaie afbeeldingen.

Economische Statistische Berichten.

Het Nr. van 31 Juli bevat o.m.: De centralisatie
van het Indische volkscredietwezen, door Mr. D.
J. Hulshoff Poi.

G. J. R. v. d. GAAG & ZOOM
GROENMARKT 27
TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5

In- en Uitvoer,

Handels-econ. Weekblad voor Nederl. en zijn Ko-
loniën. In het Nr. van 29 Juli: De positie van de
Nederl.-Ind. Thee (ontleend a. h. Jaarverslag der
„*Ver. voor de Theecultuur in Ned.-Indië*”).

- Korte berichten

voor Landb., Nijverh. en Handel (uitg. v. h. Dept.
v. Landb., N. en H. te Buitenzorg). In Nr. 26 van
28 Juni l.l. Onder de mededeelingen van verschil-
lenden aard. Econ.- en handelsberichten: De rijst-
situatie in het Verre Oosten. De beteekenis van de
Ned.-Ind. rubberproductie. De beteekenis van ge-
regeneerde rubber. De markt in de V. S. v. Ame-
rika voor enkele kolon. producten, begin Mei 1929.
De rubbermarkt gedurende April 1929. De thee-
markt in April 1929. De cacao-cultuur in Br. West-
Indië. — Statistieken.

Algemeen Landbouwweekblad v. Ned.-Indië.

Uit de groote verscheidenheid in den inhoud van
het Nr. van 22 Juni l.l. het volgende: De veel-om-
streden „*klap*” (het slaan van werklieden en aan-
vallen op toezien personeel). Onder het hoofd:
Uit de tijdschriften en pers: *Omgang met koelies*.
De dreigende fiscus. *Kruisingsproeven*. Prof. *Treub*
vertelt, enz.

De Indische boerderij.

Geïll. tijdschrift voor klein land- en tuinbouw,
veeteelt en pluimveeteelt, honden en andere kleine
huisdieren. — In het Nr. van 17 Mei '29 een op-
gave van aanbevelenswaardige werken over de Cul-
tuur van *Kapok* en dat van 31 d.a.v. o.m. *Practische
ervaringen met bijenteelt in Ned.-Indië*.

De Macedoniër.

Zendingstijdschrift. Het Juli-Nr. bevat o.m. een
opstel van D. Bakker over het „*Dokter Scheurer
Hospitaal te Klaten*”.

Annalen van O. L. Vrouw van het H. Hart.

Uitgave Missiehuis Tilburg. In het No. van 1 Aug.
o.a.: „*Door N. Guineesch Waterland*”. Brief van
den W. E. Pater Th. Tyburg uit *Purmerend*, mis-
sionaris te *Wendoe* (Z. N. Guinea).

De Indische Mercurus.

Inhoud van het Nr. van 31 Juli: Mededeelingen
van den *Rijksvoorlichtingsdienst* ten behoeve van
den vezelhandel en de vezelnijverheid No. 22. Spin-
en weefproeven met *Rosellevezel* van Java, door
Dr. W. Frenzel en *Ir. A. ten Bruggecate*. *Beetwor-
telaanplant* en *suikerproductie* in Nederland in
1929/30, door *Dr. H. C. Prinsen Geerligts*. *H. W. J.
Oderwald* †. *Verslag der Kon. Ver. „Koloniaal In-
stituut*”. *Deli Proefstation*. Voorts de gebruikelijke
berichten en mededeelingen.

De Planter.

Orgaan der vakvereniging voor assistenten in
Deli. Voornaamste inhoud van het Nr. van 1 Juli:
De assistenten-regeling in gevaar? *Enquête inzake
het aanslageneuvel*. Es ist eine alte Geschichte...!
(*arbeidsovereenkomsten*). *Europeesche assistent en
Inlandsche koelie*. *Boschkappen in West-Indië*.

De Banier.

Christ. Weekbl. v. Ned.-Indië. In het Nr. van 20
Juni vervolg der Indische rubrieken. *Partij-politiek
of overtuiging*. *Rijkseenheid*, door Mr. H. D. van
Werkum.

De Indische Post

Het Nr. van 29 Juni begint met „*Een auto-da-fé
in onzen tijd*, naar aanleiding van een door den ge-
meenteraad van *Batavia* genomen besluit betref-
fende het geschrift „*De stad van Coen*”, door D.
v. d. Zee, voormalig gemeente-secretaris. Dan, de
weg naar *Indië*, door *Etty Leal* (Zee- en landwegen
en telegraphische gemeenschap). De *Indische vloot*,
door D. Hans.

Haagsch Maandblad.

In het Juli-Nr.: *Nederland en Indië* in den aan-
vang der negentiende eeuw, door *Dr. Z. W. Snel-
ler*. In dit artikel worden geteekend de betrekkin-
gen tusschen *Nederland* en *Indië*, zooals zij zich
vormden in het begin der negentiende eeuw en zijn
de verschijnselen teruggebracht tot het ééne grond-
begrip van het *mercantilistisch pacte colonial*.”

BOEKAANKONDIGING.

Ontvangen van de N.V. *Leidsche Uitgevers-
maatschappij „Indië en Europa*”. Fragmenten door
Geata van Helsdingen—Schoevers (met het dor-

WAT

ZAL DE TOEKOMST VOOR UW KLEINE BRENGEN

KINDER-VERZORGING
GEZINS-VERZORGING
LEVENIS-VERZORGING

NIJMIJ

TGRAVENHAGE

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31 a.

man, op advies alweer van den heer Beaujon. Op deze plantage was tegen ongeveer duizend gulden huur aan een zestig kleine planters een bestaan verzekerd. Maar in 1924 bij den verkoop werden deze plantertjes „cleared out”. En juist in dit jaar was ook St. Martin „quite clear” voor de emigratie naar Curaçao en... voor de smokkelarij, want Belvédère is als een open deur en eens er binnen, wie doet je wat? En onze kwijnende handel schijnt zich al meer en meer naar Marigot te gaan verplaatsen.”

Staat van beleg.

Van dezen uitzonderingstoestand is door het bestuur gebruik gemaakt, de plantages Rooycanario en Suffisant in bezit te nemen. De daartoe strekkende overweging luidt aldus:

„Overwegende, dat het volstrekt noodzakelijk is, dat het Bestuur, gelet op de plaats gehad hebbende overrompeling van het Waterfort op den 8sten dezer door hier vertoevende vreemdelingen, de volle en onbeperkte beschikking over de plantagiën „Rooycanario” en „Suffisant” verkrijgt om de controle en de zeggingschap over de terreinen van die genoemde plantagiën en de daarop staande woningen, waarin veel vreemdelingen wonen, geheel te kunnen uitoefenen.”

La Union veronderstelt, dat de beweegreden is, dat daar zooveel Venezolanen wonen in door hen gebouwde huizen, die grootendeels geen huis genoemd kunnen worden, alles door elkaar zonder regelmaat neergezet. Die plaats, zegt het blad, is de beruchtste van Curaçao, een middelpunt van onzedelijkheid, geëigend tot het maken van een noodlottige samenzwering. Er zijn geen straten en er is geen licht; de politie kan er geen orde houden.

Aan wien de schuld, dat het zoo geworden is? vragen wij.

C. P. I. M.

Volgens het eerste regeringscommuniqué van 10 Juni l.l. was ter plaatse alles rustig. „De Curaçaosche Petroleumindustrie Mij. werkt door,” lezen we daar. Echter in de Amigoe van 22 Juni 1929: „Ook bij de C. P. I. M., die tot nader order een groot deel harer werkzaamheden had stopgezet, gaat alles weer zijn gewonen gang.”

Overval-berichten.

Een ooggetuige verhaalt in de Amigoe, dat inderdaad „minstens een dertigtal personen” de wacht overrompeld hebben.

Een ander ooggetuige zag het volgende:

Bij het uitvaren van de Maracaibo losten de Venezolanen schoten op de huizen aan de werf Mathey en op een groep menschen op het Brionplein. — De Nederlandsche vlag, die aan boord was, werd verscheurd en moest dienen tot geweerriem en werd ook als hoofddoek gebruikt.

Dezelfde eerstgenoemde ooggetuige deelt mee, dat de Venezolanen in het fort de trommels met geld — een paar duizend gulden van deposito's — meenamen.

Het was te verwachten, dat de Curaçaosche bevolking zich ten opzichte van de slachtoffers niet onbetuigd zou laten. Er is een comité gevormd, om geld in te zamelen, en reeds is aan de weduwe van den 31-jarigen sergeant-majoor Vaas bij haar vertrek naar Nederland een bedrag ter hand gesteld kunnen worden.

Nog een ooggetuige vertelt, dat de door de Venezolanen uit de gevangenis gehaalden landgenoot niet door hen bij aankomst in Venezuela is doodgeschoten, maar ontvlucht is.

25 Juni 1929 zouden 150 Venezolanen van Curaçao naar Venezuela zijn teruggekeerd.

Aruba.

De Arubaansche kerkeraad der Protestantse kerk zal er zeker prijs op stellen het belangstellende publiek in te lichten omtrent het volgende,

dat wij knippen uit het persverslag van de Hervormde synode:

„Prof. Knappert brengt bij het verslag van den arbeid der geestelijke verzorging van Protestantse Nederlanders in het Buitenland enkele dingen ter sprake van Aruba. Daar is voor een huwelijksinzegening van een Nederlandsche vrouw het gebruik der Protestantse Kerk geweigerd, zoodat de inzegening moest geschieden in een particulier huis door een predikant van elders.

Beide zaken zullen door de Synode onder de aandacht van de commissie voor de Indische Kerken worden gebracht.”

Amerikaansch watervliegtuig.

Zaterdagmiddag 22 Juni arriveerde te Willemstad het eerste watervliegtuig „9776” van de Pan American Airways Co. met den directeur, den heer Trippe, aan boord. Het was 's morgens van Baranquilla vertrokken.

's Middags vervolgde het zijn vlucht naar Maracaibo en Zondagmiddag omstreeks 12 uur vertrok het wederom van Willemstad naar Colon via Cartagena. Te Colon sluit het aan op een ander vliegtuig dat het de mail van New York over geeft en de mail voor New York in ontvangst neemt. Naar wij vernemen, zal het voorloopig een wekelijkschen dienst onderhouden, doch later zal de dienst worden uitgebreid tot drie malen per week, terwijl dan ook Venezuela in de route zal worden opgenomen. (A. d. C.)

Koloniale Postspaarbank.

Aan het verslag over 1928 ontleenen wij: „Door de voortdurende uitbreidingen van de Petroleum Maatschappijen op de eilanden Curaçao en Aruba, waardoor steeds meer Hollandsche en vreemde arbeiders hier naar toe kwamen en deze personen voornamelijk van de Koloniale Postspaarbank gebruik maken voor de beleggingen van hun spaarpennningen, zijn de transactiën van de Bank in het afgelopen jaar buitengewoon toegenomen.

De totale bedragen der Inlagen en Terugbetalingen bedroegen respectievelijk f 618.825.70 en f 360.087.57, tegen onderscheidenlijk f 360.986.14½ en f 298.683.33½ in 1927, terwijl buitendien nog van de Rijkspostspaarbank op de Koloniale Postspaarbank en omgekeerd overgeschreven werden verschillende boekjes tot een gezamenlijk bedrag van respectievelijk f 9.679.79 en f 30.688.84.

Het saldo te goed der Inleggers is dan ook zeer belangrijk toegenomen en wel met een bedrag van f 248.436.61 en wijst op ultimo December 1928 de som aan van f 677.081.94½.

Het zeer drukke gebruik dat in 1928 van de Bank gemaakt is kan dan ook worden aangetoond met de mededeelingen dat afgegeven zijn 1262 nieuwe boekjes en ingetrokken 504 boekjes tegen onderscheidenlijk 620 en 402 in het jaar 1927 en het aantal Inlagen en Terugbetalingen van 4367 en 1869 in het jaar tevoren gestegen zijn tot respectievelijk 6770 en 2292.”

De winst bedroeg in 1928 f 12.211.14.

Errata!

Alles uit de Amigoe van 22 Juni 1928: I. „Volgens de A. P. zond de heer Colijn, lid der Eerste Kamer, een bulletin aan den Minister van Koloniën, waarin hij erop wijst, dat de regering ten spoedigste volledige inlichtingen moet hebben omtrent het gebeurde te Curaçao”...

II. „De politieke bladen zullen van de gebeurtenissen te Willemstad gebruik maken bij de aanstaande verkiezingscampagne voor 3 Juli, wanneer de conservatieven en liberalen de bewapening zullen verdedigen tegen de socialistische ontwapening”... (telegram uit Den Haag).

III. (advertentie) „Aangeboden: Pensioen voor schoongaande jongelui te Appeldoorn”...

INGEZONDEN.

's-Gravenhage, 28 Juli '29.

Geachte Redactie,

Citeeren is een moeilijke kunst.. Dat bewijst ook uw medewerker voor Curaçao in het nummer van 25 Juli j.l. van uw blad, waar hij uit de rede, door mij 11 Mei j.l. in den Kol. Raad gehouden, den volgende zin aanhaalt: „In onze drukke internationale havenplaats Willemstad heerschen thans orde, tucht en veiligheid”, en er dan boven zet: Errata!

Indien uw medewerker de moeite genomen had verder te lezen, dan zou hij gezien hebben, dat ik, na constatering van het feit, dat in het stadsdistrict = Willemstad de militaire politie een behoorlijken toestand geschapen had, er op heb aangedrongen zoo spoedig mogelijk ook in het 2e district (om Willemstad gelegen) en op Aruba de militaire politie in te voeren. Daar toch dreigde gevaar van binnen. De aanval op Willemstad is dan ook van het 2e district uit geschied, waar nog steeds burger-politie „toezicht” hield.

De Amigoe di Curaçao van 6 Juli j.l. schrijft terecht:

„Wij zijn er zoo goed als zeker van, dat wanneer de politieposten van het 2e district door politie-

militairen waren bezet geweest, wij nu de gebeurtenissen van 8 Juni l.l. niet zouden te betreuren hebben.

De heer Van Leeuwen, districtmeester van het 2e district, en andere gezaghebbende personen hebben het ronduit verklaard.”

In mijn b.g. rede heb ik ook gewezen op het gevaar, dat van buiten dreigde en daarom gezegd de aanwezigheid van een oorlogsschip op Curaçao nog steeds dringend noodzakelijk te achten, zooals de heer S. M. L. Maduro reeds betoogde in de vergadering van den K. R. van 8 Aug. 1928. Ik heb 11 Mei 1929 herhaald, wat ik 8 Aug. 1928 reeds in den K. R. zeide: Indien een oorlogsschip niet beschikbaar is, schaf dan een patrouille- of politievaartuig aan, dat langs de kust kan patrouilleeren, indien de politieke toestand dit noodig mocht maken.

Ieder op Curaçao, die politiek maar eenigszins meeleeft, wist dat deze toestand reeds lang ingetreden was.

In juist verband gelezen, verdient dus de zin, door uw medewerker aangehaald, niet het opschrift, door dezen er aan gegeven.

Ten slotte: de dies ater van 8 Juni '29 heeft toch iets goeds uitgewerkt: de belangstelling voor Curaçao is in Holland ten zeerste verevendigd. Dat het Kol. Weekblad er toe medewerke deze belangstelling te doen strekken tot heil van het stukje Nederland in de Caraïbische Zee! Onjuiste voorstellingen, als door mij aangehaald, dienen daartoe niet.

Beleefd verzoek ik U dit schrijven in het eerstvolgend nummer van uw blad onder de rubriek „Curaçao” te willen opnemen.

Hoogachtend,

Mr. G. H. ESKES.

Naschrift.

Het verheugt ons, boven dit ingezonden stuk nog eens goed het onschuldig, min of meer humoristisch bedoeld, karakter van ons kopje Errata! te hebben kunnen doen uitkomen.

Overigens — wanneer de heer Eskes de zaak ernstig wil zien opgevat, merken wij op, dat door onze opneming op de door hem gewraakte wijze van zijn uitating de vraag aan de orde werd gesteld: heerschte er wel veiligheid (ook een „toekomstig” begrip)? en niet deze: hoe kwam het, dat er geen veiligheid heerschte? Deze laatste vraag tracht mr. Eskes hierboven te beantwoorden, en in zoover gaat dit langs de zaak heen, waarover hij meent zich te moeten beklagen.

En ten slotte. Oost en West geniet nog maar kort het voorrecht den heer Eskes onder zijn leden te tellen. Anders zou hij zeker niet hebben nagelaten ons blad een eervolle vermelding te geven, omdat het — anders dan de Amigoe — van het begin af en steeds door geijverd heeft voor de invoering van een militaire politie. Wij zijn daarvan nog voorstanders en van de grootst mogelijke uitbreiding op alle eilanden met zoo spoedig mogelijke afschaffing van de geheele burgerpolitie.

Uit den Verren Vreemde.

Verdrag van Parijs tot uitbanning van den oorlog.

Ons Ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat, blijkens mededeeling van de Amerikaanse regering, op 24 Juli 1929 te Washington is nedergelegd de akte van bekrachtiging van Japan, betreffende het verdrag van Parijs van 27 Augustus 1928 tot uitbanning van den oorlog. Aangezien de akten van bekrachtiging van de overige Staten, die het verdrag onderteekend hebben, t.w.: Duitschland, de Vereenigde Staten van Amerika, België, Frankrijk, Groot-Britannië en Noord-Ierland, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, de Unies van Zuid-Afrika, de vrijstaat Ierland, Indië, Italië, Polen, Tsjecho-Slovakije, reeds eerder te Washington waren nedergelegd, is het verdrag op 24 Juli 1929 voor bovengenoemde Staten in werking getreden. Eveneens waren te Washington nedergelegd de akten van toetreding van de volgende Staten, t.w.: Afghanistan, Albanië, Bulgarije, China, Cuba, Denemarken, de Dominicaansche republiek, Egypte, Estland, Ethiopië, Finland, Guatemala, Hongarije, Letland, Liberia, Litauen, Nederland, Nicaragua, Noorwegen, Oostenrijk, Panama, Peru, Portugal, Roemenië, Rusland, het Koninkrijk der Serven, Kroaten en Slovenen, Siam, Spanje, Turkije, IJsland en Zweden, zoodat het verdrag ook voor deze Staten op 24 Juli 1929 in werking is getreden.

Men kent de betekenis van deze officieele mededeeling. Wij hebben er, in deze rubriek, reeds even over gesproken.

Het verdrag is meer algemeen bekend onder den naam van den opsteller van den tekst ervan, den vorigen Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken Kellogg. De Fransche minister Briand heeft met Kellogg samengewerkt, de bijeenkomst is te Parijs gehouden, aan Frankrijk komt dus ook een deel van den roem toe, die, naar men hoopt,

zijn invloed ten goede aan dit verdrag toegevoegd zal zijn.
 Men, na nog al wat gehaspel, Kellogg met zijn verdrag zoo ver gereed was, dat staatslieden van verschillende landen opgeroepen werden ter onderhandeling, zette hij twee zaken voorop, om de kans op mislukking zoo klein mogelijk te maken. In het verdrag met Parijs en Londen was uitgemaakt welke punten zouden worden uitgenoodigd om vertegenwoordigers naar Parijs te zenden. 't Was niet gemakkelijk geweest 't hierover eens te worden. Maar werd verder ook geen uitbreiding toegelaten. Daarna wilde toetreden zou welkom zijn, maar Parijs zouden alleen de staten aanzetten, welke bovenstaand communiqué als eerste groep verdrag zijn.

De tweede beperking betrof den tekst. Geen amendement werd toelaatbaar verklaard. Het verdrag was aan te nemen of te verwerpen zooals 't nu aangeboden, zonder eenige wijziging. Wilde de staat, buiten het eigenlijke verdrag, de eene of andere omschrijving, toelichting of hoe dan ook terzake van de mede-ondertekenaars brengen, dan hem dit niet verboden worden, mits zoodanige verklaring of zoodanig voorbehoud het verdrag ongetast liet.

Wij brengen ten aanzien hiervan in herinnering wij over die voorbehouden schreven in het Koloniaal Weekblad van 24 Januari i.l.

Het is volstrekt niet als een daad van onbeholpenheid te beschouwen, wanneer een beginsel, men voor de toekomst wenscht te doen erkennen, reeds in een overeenkomst wordt vastgelegd. Het weet men dat ons heden nog onder andere omstandigheden voortleeft, en wanneer men dan aan de ziele door dergelijke omstandigheden gecomplimenteerd acht, gelegenheid schenkt hiervan blijk te geven in eenzijdig opgemaakte bepalingen van voorbehoud. Door zoo te handelen, wordt aan het beginsel blijvende kracht toegezegd, gelegenheid tot het verschrompelen, wil laten afsterven. Nieuwe uitzonderingen mogen zich niet aanmelden. Uitzonderingen gelden alleen voor wie ze uitdrukkelijk bedongen heeft. Wie aan het heden vastzit, kan er bij blijven, maar elke evolutie moet worden van het beginsel, zooals dit bij verdrag aangenomen en onder controle gesteld is.

Door deze wijze van behandelen wist Kellogg de wereld omzeilen van „zoo veel hoofden, zoo veel zinnen, en zijn schip in behouden haven te brengen. In den 27en Augustus 1928 werd het verdrag door vertegenwoordigers ondertekend, maar daarvoor was 't nog niet bindend geworden. De regeering van alle vertegenwoordigende staten moest het nog ratificeren. Bepaald werd, dat het voor de ratificatie zou ingaan 4 dagen nadat de laatste der mede-ondertekende mogendheden het zou hebben geratificeerd. In afwachting hiervan konden intusschen andere mogendheden zich bij het verdrag aansluiten; ook voor deze zou het bindend worden op hetzelfde tijdstip.

De staten van de staten, die tot de eerste groep behoorden, al vrij spoedig te Washington de nodige mededeeling binnen, dat hunne regeering het verdrag bekrachtigd had, Japan alleen liet op zich wachten. En daar was een strooming, die verzet verwachten. Die wolk is voorbij gedreven. Den 27en Juli j.l. kon Tokio aan Washington de bekrachtiging berichten.

Reeds hadden vele andere staten zich aangemeld voor toetreden, men vindt de opsomming mede in het bovenstaand bericht. 't Heeft inderdaad iets van wereldbond tot uitbanning van den oorlog. Zoo heeft men den 24en Juli te Washington het verdrag en feestelijk het Kellogg-pact, of het verdrag van Parijs, kunnen verheerlijken.

Bij een indrukwekkende plechtigheid in het Witte Huis verkondigde President Hoover de inwerkingtreding van het Verdrag van Kellogg tegen den oorlog in tegenwoordigheid van een groot aantal vertegenwoordigers met inbegrip van Coolidge, Kellogg en het geheel voltallige corps diplomatique. In een toespraak zeide Kellogg: Ik durf voorstellen, dat de invloed van het Verdrag in groote mate gevoeld zal worden in alle toekomstige internationale dadingen. Een prachtige gelegenheid en een onweersaanbare plicht bieden zich aan en moeten ons steeds aanzetten om dit Verdrag toe te laten en de politiek uit te breiden, die het zoo op den voorgrond stelt.

De gevolge van de indiening, heden, van de Japanische toetreding, zijn nu 46 naties door het pact gebonden.

De vreugde zal er wel wat getemperd zijn geweest door de omstandigheid dat op dien dag de grootmachten van twee der mogendheden, die zich voor vrijwillige aansluiting gemeld hebben, en die mede aanhangers en verkondigers van den oorlog-wensch zijn, dat op dien dag Rusland en China legers tegen elkander te velde hadden, welke reeds tot oorlogshandelingen waren overgegaan.

Inderdaad spreekt hieruit dat met het papieren verdrag de uitbanning van den oorlog nog niet verklaard is. Maar wie optimistisch durft zijn kan de

zaak ook anders beschouwen. Bij de pogingen, welke in 't werk zijn gesteld om de reeds oprukkende vijandelijke legers in hun opmarsch te stuiten, en om Moskou en Nanking er toe te brengen alsnog naar een vreedzame oplossing te zoeken van het geschil, over het bestuur en beheer van de Russ.-Chin. spoorweglijn en de andere aanhangige kwesties, is het Kellogg-pact toch al dadelijk te pas gebracht. Rusland en China hebben verklaard de plicht te begrijpen, welke dit verdrag hun oplegt. Indien de bemoeienis der mogendheden erin slaagt den dreigenden oorlog te voorkomen, zal het Kellogg-pact dus dadelijk op een invloed ten goede wijzen, al zal 't dan ook niet alleen aan dien invloed te danken zijn, dat China zich heeft laten overtuigen dat 't beter doet van niet te vechten.

Ingezonden.

Rijswijk, 3 Augustus 1929.

Hooggeachte Redactie,

Vergun mij een woord van protest uit te spreken tegen de in dubbelzinnigen „vreemde” middelen, die in het nummer van 1 Augustus j.l. worden gebezigd om den band tusschen Nederland en zijn overzeesche gebieden nauwer aan te halen.

De schrijver van het artikel over de tentoonstelling „Het Koloniaal Boek” tracht extra-sterk de aandacht der lezers op die tentoonstelling te vestigen door aan het opschrift van zijn artikel toe te voegen „Im Haag etwas Neues”, hetgeen bovendien de gedachte voert naar het bekende boek over de vreeselijkste „verscheuring van banden”, die het menschedom heeft aanschouwd.

Verder vind ik, nog wel onder de mededeelingen van het dagelijksch bestuur (hier treft de redactie dus geen verwijt), een aanbeveling van de „Norddeutscher Lloyd” voor reizen naar Ned. Oost-Indië. Ik weet van die stoomvaartmaatschappij niets kwaads, maar ik vind de aanbeveling van deze buitenlandse onderneming door het dagelijksch bestuur van „Oost en West” toch wel wat erg onvriendelijk tegen de beide Nederlandsche maatschappijen, die op zoo voortreffelijke wijze de gemeenschap met onzen Oost onderhouden.

Wanneer ik niet te veel beslag leg op uw plaatsruimte, zou ik gaarne nog wat uit een ander vaatje tappen, n.l. mijzelf het genoegen gunnen aan het bestuur der afdeling 's-Gravenhage en het tentoonstellingscomité hulde te brengen voor hun arbeid, waarvan de omvang maar door weinigen wordt beseft. En hoe zijn zij daarvoor beloond? Door een bezoek aan de tentoonstelling, dat nog geen enkelen dag de 40 haalde, en j.l. Zondag zaten er drie heeren den heelen dag klaar om inlichtingen te geven aan drie bezoekers.

Het zijn in de eerste plaats de leden onzer vereniging, die zijn tekort gekomen in belangstelling en in waardeering van wat het bestuur doet. Er loopen er zeker elken dag 200 langs het Gymnasium en hoe weinigen zijn er binnengegaan! Zullen zij nu voortaan wat minder luid klagen over gebrek aan belangstelling in Indië bij „het Nederlandsche volk”?

Met vriendelijken dank voor de opneming,

Hoogachtend,

Uw dw. dr.

J. E. BIJLO.

Ad I. Inderdaad kan de ondertitel „Im Haag etwas neues” doen denken aan het bekende boek. Maar is deze tentoonstelling werkelijk niet iets nieuws?

De opmerking van den geachten inzender over de N. D. Lloyd is volmaakt juist — een abus, dat niet meer zal en mag voorkomen.

3. Met genoegen en instemming lezen wij hetgeen U over de tentoonstelling schrijft.

Red.-Comm.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

De heer H. J. Slegtenhorst, Multatulilaan 51, Hilversum, is opgetreden als vertegenwoordiger in Nederland van de Vereeniging van Leerkrachten bij de M.U.L.O.-afd. der Algem. Midd. School in Ned.-Indië. Er is in Indië slechts één Vereeniging van Mulo-leerkrachten en deze omvat zoowel het openbaar als het bijzonder onderwijs.

Aan het adres van genoemden heer zijn alle mogelijke inlichtingen omtrent bovenvermelde vereeniging en het M.U.L.O. in Ned.-Indië te verkrijgen.

Van de Redactie.

BOOTTREIN STOOMVAART-MIJ. NEDERLAND.

Het Agentschap van de Stoomvaart Maatschappij „Nederland”, de firma Crans & Co. alhier, meldt, dat de Nederland-Express aansluitende op het s.s. „Prinses Juliana”, d.d. 30 Juli j.l. van Amsterdam vertrokken, Donderdagmorgen 8 Augustus a.s. om 8.47 uur v.m. van het Staatsspoor zal vertrekken.

Door uitstедigheid van den bewerker der rubriek „Uit de Inh. en Mal. Chin. Pers”, moest zijne bijdrage deze week achterwege blijven.

Van het Informatie-Bureau.

UITZENDING VOOR 'S LANDS DIENST IN SURINAME EN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Suriname en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

- 1o Uitzending voor 's Lands dienst in Suriname: 1 hoofdonderwijzer.
- 2o Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: 4 hoofdonderwijzers.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 7de afdeling van het Ministerie van Koloniën.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË.

- M. P. R. Vetter, Rechterlijk Ambtenaar, Van Weede van Dijkveldstraat 13, Den Haag.
 N. Commijs, St. Anfridusstraat 23, Amersfoort.
 S. J. Ottow, Nieuwe Gracht 123, Utrecht.
 Beiden administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur.
 G. C. de Jong, Onderwijzer bij het M.U.L.O., Steenberg.
 J. P. Naessens, Onderwijzer bij het O.L.O., Clinge (Z.).
 E. Bosma, Leeraar i. d. gymnastiek b. h. O.M.O. en T.O., Middelharnis.
 A. I. Luteijn, Administratief ambtenaar bij het Binnenl. Bestuur, Spuiplein K 264, Breskens.
 W. Nieuwenhuijse, Leeraar bij het M. O., Oostburg (Z.)

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR SURINAME.

Joh. Grader, tijd. wnd. Districtscommissaris in Suriname, Laan van Meerdervoort 723, 's-Gravenhage.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

- H. J. Jansen, Ass.-resident b. d. Alg. Bestuursdienst, Stationsstraat 3, Den Helder.
 Mej. W. Rioux, Commies b. d. kantoordienst v. h. B.B., Victor de Steursstraat 26, Maastricht.
 A. ten Have, Immigratie-ambtenaar 1e kl. b. d. Immigratiedienst, Lübeckstraat 11, 's-Gravenhage.
 F. G. J. Bosschart, Gedipl. hoofdtechn. ambtenaar m. d. titel van praktijk-ingenieur b. d. P.T.T.-dienst, Laan van Poot 110, 's-Gravenhage.
 Ban An Lie, Onderopzichter-machinist b. d. S.S. en Tr., Galvanistraat 6a, 's-Gravenhage.
 C. H. Westdijk, Gezagvoerder b. h. vervoer te Water v. d. dienst der Zoutregie, Havendijk 178, Schiedam.
 J. Toot, Gedelegeerd lid v. d. Onderwijsraad, Eikenlaan 59, Hilversum.
 M. P. L. G. Hansen, Ingenieur der 1e kl. b. h. Dept. der B.O.W., p.a. Javasche Bank, Amsterdam.
 W. Loemban-Tobing, tijd. wd. Commies 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Amstelveenscheweg 143, Amstelveen.
 C. Ham, tijd. wd. Techn. Ambtenaar 1e kl. b. d. P.T.T., Middensteiger 34 (II), Rotterdam.
 P. J. M. Boel, tijd. wd. Techn. Ambtenaar 1e kl. b. d. P.T.T., p.a. Nederl. Handel Mij., 's-Gravenhage.
 Ch. Strüben, Secretaris v. h. Departement van Financiën, Bosch en Vaartlaan 29, Haarlem.
 A. E. E. van Aarem, Inspecteur 1e kl. b. d. S.S. en Tr., Bad Mondorf, Hotel Adler, Luxembourg.
 Mr. M. Mantz, tijd. buitengew. lid v. d. Raad van Justitie te Semarang, Stadhoudersplein 170, 's-Gravenhage.
 Mej. J. de Bruijn, Hoofdcommies b. h. Hoofdbest. v. d. P.T.T., Laan van Meerdervoort 633, 's-Gravenhage.
 P. A. J. Geurts, Onderwijzer 1e kl. b. h. O.E.L.O., Geldersche Dam 58, 's-Hertogenbosch.
 M. Meinesz, Hoofd v. h. kantoor voor Reiswezen, Parkstrasse 40, Wiesbaden.
 L. A. Schmid, Ingenieur 1e kl. v. h. Veiligheidstoezicht te Weltevreden, Brün, Hohlweg 66/II, Tsecho-Slovakei.
 Ds. H. Stegenga, Predikant b. d. Prot. Gemeente te Bandoeng, v. Weede v. Dijkveldstr. 37, 's-Gravenhage.
 S. D. Muller, Controleur bij de Pandhuisdienst, Seinpostduin 4, Scheveningen.
 J. C. Ros, Onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Maaswijkstraat 5, Scheveningen.
 E. J. van Jelen, Opperhoutvester bij het Boschwezen, Velperbuitensingel 10, Arnhem.
 A. Jongerius, Onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Nachtegaalplein 18, 's-Gravenhage.
 A. R. Hazenberg, Insp. 1e kl. In- en Uitvoerr. en Acc., Amstelkade 162 (II), Amsterdam.
 J. J. de Vink, Fotograaf-teekenaar bij de Oudheidk. dienst, Obrechtstraat 437, 's-Gravenhage.
 J. C. Barneveld Binkhuysen, Opz. 1e kl. bij de Waterst. en 's Lands B. O. W., Obrechtstraat 415, 's-Gravenhage.
 J. Hofstra, Onderwijzer der 1e kl. bij het O. W. L. O., Orleansstraat 36, Maastricht.
 W. L. Jacobs, Hoofdopz. bij de Art. constructiewinkel, Leeuwikplein 5, 's-Gravenhage.
 J. E. Rombouts, Controleur 1e kl. Landel. inkomste, Laan van Meerdervoort 239, 's-Gravenhage.
 D. Reichholdt, Politieopziener bij de Alg. Politie, Kempstraat 315, 's-Gravenhage.

C. VERSLUYS Jr.

BOEKHANDEL OP ELK GEBIED

KANTOORARTIKELEN
LEESPORTEFEUILLE
MUZIEKHANDEL

HET GESCHIKTSTE ADRES VOOR
INDISCHE VERLOFGANGERS VOOR
REISLECTUUR

HEERENSTR. 5 - RIJSWIJK

TELEFOON No. 18798

5716

GOOSEN & SWAGERMAN

UITSLUITEND

LAAN v. MEERDERVOORT 100-100 a - Tel. 37867
DEN HAAG - OPGERICHT 1895 - DEN HAAG
PIANO'S - VLEUGELS - ORGELS

UTRECHT

CHRISTELIJK LYCEUM MET INTERNAAT te Zeist.

(Gymnasium en Hoogere Burgerschool ook met
economisch literaire afdeling)

School- en kostgeld (internaat) samen f 1000.—
à f 2000.—, progressief of naar gelang van het
inkomen.

Aanmelding voor het Lyceum bij den Rector
DR. H. A. WESTSTRATE, Prins Hendriklaan 16,
Zeist; en voor het Internaat bij de Directie.
Uitvoerig prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

Betekent: Toezicht Op Kin-
deren Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit
Indië een geschikt gezin in Hol-
land, is een financiële tusschen-
schakel tusschen de ouders in
Indië en de pleegouders in Hol-
land, controleert het gezin en
het kind, zorgt voor het kind,
ook in de vacaties, houdt ge-
regeld briefwisseling met de
ouders in Indië en staat de pleeg-
ouders bij in alle ernstige ge-
vallen, het kind betreffende.
Haar vertegenwoordigers in In-
dië worden telegrafisch op de

hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het
kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers
Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Wel-
tevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr.
J. G. J. A. Maas, Medan, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao,
en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur
van de Maatschappij „ZANDBERGEN“ te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezins-
verpleging van kinderen zonder onderscheid van
leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk
huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaat-
schap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.)

DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE“ te ZEIST

TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD

zoowel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER

VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders

GELEGEN IN HET VILLAPARK, Fr. v. d. Puttenlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346
Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden.

AANBEVOLEN DOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST“

- V. H. de la Brethonière, Hoofdopnemer 1e kl. bij het Boschwezen, Obrechtstraat 465, 's-Gravenhage.
- E. Attinger, Opz. 1e kl. bij de S.S. en Tramwegen, p.a. Nederl. Handel Mij., 's-Gravenhage.
- M. L. van Breemen, Hoofd van de Plaatselijke Gezondheidsdienst Batavia, p.a. Nederl. Handel Mij., 's-Gravenhage.
- R. J. W. Vermeulen, Leeraar aan de H.B.S. te Semarang, Graafschedwardsstraat 17, Nijmegen.
- Th. P. van Hensbergen, Ambt. 4e kl. In- en Uitvoer. en Acc., Noordmolenstraat 26b, Rotterdam.
- K. Eschels, Hoofdwerkmeester bij de S.S. en Tr., p.a. P. Eschels, bedrijfsleider Hamburger Wasserwerke, Hamburg.
- J. M. de Waal, Commissaris van Politie 1e kl, Boschlaan 13, Doorn.
- L. V. Alsdorf, Waarn. adj.-insp. Land. Ink. met de rang van resident, Suezkade 143, 's-Gravenhage.
- W. J. Leideritz, Onderwijzer 1e kl. bij het O.W.L.O., Vijzelstraat 52 (I), Amsterdam.
- Mr. E. K. Hesselink, Pres. van den raad van Justitie te Medan, Lijsterstraat 5, Leiden.
- F. de Bakker, Lid van de algemeene rekenkamer, Deylerweg 89, Wassenaar.
- E. J. Sulanke, Opz. bij de woninginspectie Volksgezondheid, p.a. Nederl. Handel Mij., 's-Gravenhage.
- M. van der Slik, Scheikundige bij het Depart. van L. N. en H., Atehsstraat 44, 's-Gravenhage.
- W. F. H. van Deelen, Onderwijzer 3e kl. bij het O.W.L.O., Roukensstraat 20, Nijmegen.
- F. A. C. van der Smitte, hoofdcommies centraal kantoor voor de statistiek, Begoniastraat 293, 's-Gravenhage.
- R. M. Versteegh, Conducateur 1e kl. bij de S.S. en Tr., Weimarstraat 341, 's-Gravenhage.
- J. M. Jacobs, Stationscommies 2e kl. bij de S.S. en Tr., Weimarstraat 341, 's-Gravenhage.
- G. A. Pesch, Kasbeheerder 1e kl. bij de S.S. en Tr., Halleystraat 7a, 's-Gravenhage.

- P. Tolhoek, Onderwijzer voor het praktisch onderwijs bij de Kon. Wilhelminaschool te Weltevreden, p.a. J. Maliepaard, Numansdorp.
- F. A. Hartsuiker, Werktuigk. teekenaar Mar. Etabl. Soerabaya, Eikbosscherweg 192, Hilversum.
- D. Groenenberg, Tijdelijk waarn. techn. ambt. 1e kl. P.T.T., Paulstraat 106, Arnhem.
- A. F. H. P. van Asperen, Administrateur van Financiën 2e kl., Laan van Poot 161, 's-Gravenhage.
- H. Raat, Ass.-resident b. d. Alg. Bestuursdienst, Postbox No. 295, 's-Gravenhage.
- Mej. F. L. Burkunk, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O. W. L. O., Verspronckweg 89, Haarlem.
- Dr. F. Bromberg, Gouv.-veearts 1e kl., Vondellaan 18, Aerdenhout.
- Ch. Th. Israël, Opz. weg en werken 1e kl. b.d. S.S. en Tr., Pension Oesin, hoek 2e Sweelinckstraat, 's-Gravenhage.

MET PENSIOEN.

- H. J. Hooghwinkel, wd. Immigratieambtenaar 1e kl., Gr. Hertoginnelaan 81, 's-Gravenhage.
- J. F. Rombouts, Techn. Ambtenaar 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Fuchsiastraat 146, 's-Gravenhage.
- S. Polak, Dir. Openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Cheribon, Van Blankenburgstraat 67, 's-Gravenhage.
- Mej. J. M. den Berger, Commies Proefstation v.h. Boschwezen, Dorpstraat 188, Hees bij Nijmegen.
- W. A. Pénard, Ambtenaar b. h. Dept. van Binnenl. Bestuur, Sonostraat 71, 's-Gravenhage.
- S. L. Oostmeijer, Adj.-inspecteur der Alg. Politie, Laan van Meerdervoort 271, 's-Gravenhage.
- Mej. J. F. v. d. Heyden, Onderwijzeres 3e kl. b. h. O.E.L.O., Orthenstraat 13a, 's-Hertogenbosch.
- Ir. H. Cramer, Hoofdingenieur bij het Dept. der B.O.W., Laan van Meerdervoort 212, 's-Gravenhage.
- P. J. J. de Koning, Baangietier bij het Mar. Etablissement Soerabaya, Sophiakade 71b, Rotterdam.

Mutatiestaat van 31 Juli tot 7 Augustus.

Nieuwe Leden

Geïntroduceerd door:

- Jonkvrouw C. Gravin van Limburg Stirum, Arnhem, Huize „Ugenburgh“, Eusebius Buitensingel 69. f 5
- Mevr. M. Bijdendijk-v. d. Schuyt, Amersfoort, Thorbeckeplein 2. f 5
- A. Hornung, Den Haag, Jozef Israëlplein 11. f 5
- J. J. Munniks de Jong, Oud-Luit-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Hotel Duinoord, Sweelinckplein. f 5
- R. A. J. W. Webb, Hoofdverificateur In- en Uitvoer. en Accijnzen, Den Haag, Galileistr. 26. f 5
- R. H. Wijmans, Oud Kapitein-Luit. ter zee, Den Haag, van Beuningenstr. 3. f 5
- F. A. Buddingh, Oud Kapitein ter zee, Den Haag, Suezkade 166. f 5
- F. J. B. Frylink, Buitenzorg, Bataviasche weg 25. f 6
- G. J. Evers, Commies Redacteur, te Goenoeng-Sitoli (Nias). f 6
- Mas Soebroto, Ass.-Wedono te Ngandjoek. f 5
- J. Th. Westerman, p.a. Landbouwmij „Soekowono“ te Soekowono S.S./o. L. f 5

Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum te Breda.

Mevrouw Römer te Apeldoorn.
Mevr. S. Buis te Den Haag.

Mr. H. L. E. de Waal te Den Haag.

Secretaris „Oost en West.“

den heer A. L. Boelen te Den Haag.

Mevr. de Wed. W. L. Swaan te Den Haag.

Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West“ in O.-Indië.

Afschrijvingen

P. J. Brandenburg, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L. en Oud Directeur Cultuur Mij „Pasir-Nangka“ te Weltevreden, Kramat 168. (overleden).

Adresveranderingen

- Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum, Breda, van: Hotel de Kroon, naar: Burgemeester de Manlaan 21.
- F. A. V. van Opdorp, O.-I. Ambtenaar m.v., van: Bergen op Zoom, naar: Ginneken, Prinses Julianastr. 65. f 5 (reken tot Afd. Breda, contributie '29 reeds voldaan).
- Mr. N. J. L. Brantjes, officier van justitie te Maastricht, van: Vrijthof 53, naar: „het Hofke“ Rothem (gem. Meerssen).
- P. Bergmeijer, thans: Burgemeester van Onstwedde, wonende te Stadskanaal (Gr.) f 5, (reken voortaan tot de afd. Groningen).
- K. Hoving, Onderwijzer 1ste kl., van: Magelang, naar: Oldekerk. f 5 (reken tot afd. Groningen).
- Mevr. H. W. de Voogt, Haarlem, van: Spaarnelaan 11, naar: Zonnelaan 12.
- A. de Vreis, Gedipl. Gezaghebber B.B., van: Laboehan Bilik, naar: Amersfoort, Lange Bergstraat 45. f 5.
- H. J. Vooren, Leeraar M.O., van: Curaçao, naar: Den Haag, Copernicusstraat 85. f 5.
- J. L. van der Bie, Controleur 1ste kl. B.B., van: Dordrecht, Reeweg 38, naar: Den Haag, Weimarstraat 73. f 5.
- R. A. P. C. O'Ferrall, Den Haag, van: Bankastr. 109, naar: Juliana v. Stolberglaan 86.
- K. W. Rauh, Oud-Majoor Cav., Den Haag, van: Stadhoudersplein 16, naar: Groot Hertoginnelaan 30.
- A. Zeehandelaar, Brussel, van: Hotel des Palais, naar: Chaussée de Waterloo 601.
- A. C. G. Zaal, Amsterdam, van Alb. Thijmstr. 6 III, naar: 3e Helmersstraat 34 II.
- J. A. Lacomblé, Controleur 1ste kl. B.B., van: Voorshoten, naar: Residentie Palembang.
- H. J. Jansen, Ass.-Resident, van: Ambon, naar: Den Helder. Stationsstraat 3. f 5.

- A. F. H. P. van Asperen, Administrateur van Financiën 2de kl., van: Weltevreden, naar: Den Haag, Laan van Poot 161. f 5.
- Raden Mas Mr Dr. Soeripto, van: Den Haag, Beverningstraat 225, naar: Soerabaya, Palmenlaan 21, p. a. Raden Mas Hario Soejono.
- G. F. P. Antes, Onderwijzer 1ste klasse, is geplaatst te Soerabaya.
- F. Kroon, thans Luit.-Kolonel Gen. Staf, van: Meester Cornelis, naar: Weltevreden, Waterlooplein W. 3.
- J. Heppener, Inspecteur S.S., van: Bandoeng, naar: Tjiandjoer, Kazerneweg 45.
- A. J. Barto, officier van Gezondheid 1ste klasse, thans te Malang.
- M. A. Bouman, Ass.-Resident tit., thans te Kalabahi (Timor).
- E. F. de Calonne, Hoofdcommies S.S., thans te Weltevreden.
- B. Cox, Controleur B.B., thans te Ampenan.
- F. H. Doorschodt, Hoofd van een Bijzondere School, thans te Padang.
- K. Ch. van Haastert, Ass.-Resident, thans te Bandiermasing.
- Mejuffrouw A. P. M. Hamerster, onderwijzeres, thans te Fort-de-Kock.
- M. van Hardeveld, thans: Secretaris Immigratie Commissie te Poerwokerto.
- H. Heins, thans Onderwijzer Kweekschool Inl. onderwijs te Pajacombo.
- D. M. Hollestelle, Controleur B. B., thans te Sigli (Atjeh).
- Mr. N. Koers, Advocaat en Procureur, thans te Medan.
- Mr. N. Makkes, Controleur B.B., thans te Pajacombo.
- H. D. Schlüter, thans Geëmployeerde s.f. „Goedo“ te Djombang.
- J. C. Veenemans, Controleur P.T.T., thans te Cheribon.